

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deak Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrația.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare gr.
20 fileri.
Manuscrise nu se înapo-
iază.

Ge se pregătește bisericii noastre unite?

Roma ne abandonează.

Arad, 17 Februarie.

Suntem în situația să aruncăm o rază mai intensă de lumină asupra tendințelor păcătoase ale guvernului unguresc înfrățit cu biserica romano-catolică șovină, manifestată încă din vremuri mai vechi față de biserica noastră unită.

La periferiile corpului nostru național, mai ales în dieceza de Oradea-mare, dar și în arhidieceză, prin părțile săcuimii, sunt vr'o câteva sate românești cari au scăpat cu totul de sub influința culturii noastre naționale. Românii acestor sate, trebuie să o spunem, foarte puține, și-au pierdut limba lor, astăzi nu mai pot să vorbească decât ungurește, însă nu și-au pierdut și conștiința națională după cum poate să adeverească ori care călător prin părțile acele.

Românii aceștia năpăstuiți de invazia maghiarizatoare, au constituit totdeauna pentru guvernele ungurești un sprijin în justificarea pretențiilor lor nebune. Mai ales în năzuința lor de a distruge și biserica noastră. Românii aceștia au fost vecinic puși la contribuție. Ei au format singurul razem pentru aceia cari cereau o episcopie gr. catolică cu limba liturgică ungurească. Pe temelul acestui număr disparent s'a încercat o destrămarea a bisericii noastre unite și prin aceasta a neamului nostru.

La început au fost puse la cale fel de fel de campanii ziaristice, pe urmă s'au organizat așa zise congrese ale ungurilor (?) gr. catolici, cari insistau pentru întemeierea unei episcopii „patriotice” unite. Toate aceste pentru ca guvernul unguresc să aibă un argument pentru scaunul papal, care până acum totdeauna a rămas refractar sub raportul acesta.

Avem informația sigură că acum sunt doi ani, guvernul unguresc a înaintat Scaunului papal din Roma un memorandum prin care cerea încuviințarea întemeierii unei episcopii gr. catolice cu limba liturgică ungurească.

Memorandumul acesta a fost prezentat pe lângă sprijinul tuturor forurilor diriguitoare ale politicii noastre externe. El nu a găsit însă nici un răsunset. Scaunul papal nu și-a dat cu nici un preț învoirea la un atentat atât de direct, lipsit de orice vâl, împotriva unei biserici credincioasă lui dela 1700. Memorandumul a fost așezat ad acta, fără să i-se atribuie vr'o importanță oarecare și mai ales fără să aibă vr'un efect.

Guvernul unguresc nu a abzis însă de planurile lui. Tendința lui păcătoasă de

a lupta cu orice mijloace împotriva existenței noastre naționale, nu l'a părăsit. Năzuința lui de a intra și în sîmul bisericii noastre pentru a ne lovi naționalicește și din partea aceasta, a format una dintre principalele lui preocupări. Nu avea decât să găsească a nouă formulă pentru a se putea apropia mai bine și mai cu efect de Roma. Și s'au pornit iarăși intervențiile și intrigile, de astă dată cu ajutorul mai intens al bisericii romano-catolice, atât de îmbibată de șovinism în vremea din urmă.

Rezultatul muncii lui diabolice dezvoltată pe acest teren a fost un nou memorandum către Scaunul papal.

Era firesc că, odată respins, guvernul trebuia să-și prezinte pretențiile la Roma într'o haină de o culoare mai puțin stridentă. Guvernul unguresc, de astă dată, nu a mai cerut o episcopie gr. catolică cu limba liturgică ungurească, ci una cu limba liturgică grecească veche. Guvernul unguresc a făcut în chipul acesta o socoteală cu mult mai complicată, dar cu tot atât de mult mai primejdioasă. Căci dacă s'ar fi întemeiat o episcopie gr. catolică cu limba liturgică ungurească, prea era deghizat atentatul, prea era mare revolta noastră, prea era mare agitația ce s'ar fi putut face în jurul noii lui tentative de omor. Limba liturgică grecească veche, aduce la aparență o îndulcire și e proprie să arunce cenușe și în ochii străinătății. Dar această limbă grecească mai are o importanță capitală. Notarul ungiur sau subprefectul care, după înființarea acestei episcopii, va primi porunca să presioneze satele românești pentru o abandonare a maicii lor biserici de până acum, va putea să arunce în gura slăbănogilor un argument de scăpare: Nu este aceasta o biserică ungurească, doar limba liturgică este cea grecească! — Și apoi în chipul acesta era mai ușor de câștigat și Scaunul papal care nu se putea preta, așa netam-nesam, fără un picur de aparență cel puțin, la un astfel de act atât de neomenos.

Memorandumul acesta al guvernului unguresc a fost primit de către Scaunul papal, a fost apreciat și a fost aprobat în principiu. Aceasta nu o știm numai din ziare ungurești, dar chiar și din cele mai competente izvoare. El a fost trimis apoi corului episcopesc al bisericilor catolice din țară, care, după cum se știe, s'a întrunit zilele trecute în conferință și cu majoritate de voturi, pe lângă tot protestul episcopilor noștri, a fost primit pentru executare.

Aceasta este starea de fapt, acesta este în toată golătatea lui, puternicul și mizerabilul atac ce se îndreaptă nu numai împotriva bisericii noastre unite, de care guvernul unguresc nu-și prea bate capul, ci și împotriva, dar mai ales împotriva existenței noastre naționale.

Cine nu este convins că în aceste clipe stăm în fața unor evenimente cu adevărat istorice? Cine nu este pătruns acum în suflet de marea primejdie ce ne amenință?

Până în momentul când dăm aceste rânduri la tipar nu știm nimic despre hotărîrea conferenței episcopicești dela Blaj, nu știm ce atitudine vor lua prelații noștri uniți față de Roma, care în primul rând este răspunzătoare pentru atentatul ce se îndreaptă asupra noastră sub scutul și aprobarea ei. Nu ne îndoim de loc că înțelepciunea dignitarilor noștri bisericicești va ști să găsească calea adevărată pentru apărarea intereselor noastre și suntem convinși că vor lupta, dacă va cere trebuința până la ultima picătură de energie, conștiinți că în clipele de față ei reprezintă cauza unui popor întreg. Arhierii noștri au atâta putere și la noi dar și în Roma ca să fie în stare să apere cu succes niște interese atât de mari cum sunt aceste.

Toemai fiindcă nu știm nimic despre hotărîrea conferenței episcopicești ținută astăzi la Blaj, ne abținem deocamdată dela orice discuție sub raportul acesta. Așteptăm cuvântul competent al arhierilor și atunci vom ști să ne precizăm și noi pe larg punctul nostru de vedere! Și până atunci ținem însă să stabilim o chestiune.

Faptul că Scaunul papal a fost în stare să-și dea învoirea, fie și în principiu, la întemeierea unei episcopii gr. catolice cu limba liturgică grecească, însă neapărat cu limba de administrație și predică ungurească, înseamnă că a nesocotit, — conștient sau inconștient, nu ne interesează — un milion și mai bine de credincioși ai lui, cari își văd primejduită în chipul acesta însăși existența lor națională. Faptul că Scaunul papal ne-a dat pradă guvernului unguresc care se amestecă în chestiuni bisericicești condus numai de interese politice de maghiarizare, înseamnă că el ne socotește pe noi Românii o cantitate neglijabilă, un element inutil, peste ale cărui interese poți să treci cu o ușurință extrem de mare. Nu zicem că Roma ar avea motive să ne categorisească astfel, dar din actele ei de astăzi nu poți să scoți altceva.

Faptul acesta ne impune nouă o conduită severă prin care să facem să înțelegă Scaunul papal că poporul românesc care vede în biserică sa ultimul mijloc de apărare al existenței sale naționale, știe să-și tragă consecințele față de toți amicii și dușmanii lui. Trebuie să facem să simțescă Scaunul papal că tradiționala noastră alipire față de „Maica Roma”, deși este un sentiment firesc, nu poate să dăinuiească decât până atunci până când această Roma rămâne o adevărată „maică” a noastră.

Incontestabil că noi ne vom năzui să lămurim mai întâi Scaunul papal despre marea răspundere ce a luat asupra sa dându-și numele și haina lui de purpură, pentru un atentat mizerabil la existența unui popor, vom arăta Sfântului Scaun cât de adânc a jignit interesele unui milion și jumătate de credincioși ai lui, când cu o pripă neexplicabilă, fără întrebarea noastră, ne-a dat în ghirele molohului șovinist unguresc. Și dacă Sfântul Scaun nici atunci nu va înțelege, dacă și atunci ne va abandona, cum face acum, noi nu mai avem nici un motiv să nu-l abandonăm și noi.

Maj. Sa la Budapesta. Din Viena se comunică că Maj. Sa va merge după Paști la Budapesta, iar de acolo la Gödöllő. Înainte de a-și începe cura la Ischl monarhul nostru se va abate pe la Linz, unde va petrece cam 2—3 săptămâni.

Justiția declară neconstituțională legea guvernului în chestia tramwayului. Se anunță din București: Tribunalul Ilfov secția II-a sub președinția dlui Algiu, s'a pronunțat ieri, asupra incidentului ridicat de avocații societății comunale de tramwai, Tribunalul a declarat legea prin care se anulează statutele societății tramwayului ea neconstituțională.

Hotărîrea aceasta a produs o mare senzație, atât în cercurile judiciare, cât și politice. Afacerea tramwayului intră astfel cu totul într-o nouă fază. Un conflict grav se declară între puterea legiuitoare, guvern și puterea judecătorească.

Prigonirea unui învățător român.

Ministrul de culte și instrucție l'a suspendat pe învățătorul Vasile Teuca, dela școala română gr. ort. din Tăut (com. Bihorului) pentru că „în loc să instruiască elevii ține discursuri agitatorice și umblă din sat în sat ațîțind poporul.”

Harnicul învățător este o victimă a vicarului transfug Vasile Mangra, cum se învederează și din rezultatele anchetei, care a constatat că „pe vremea alegerilor din 1910 Vasile Teuca a agitat împotriva alegerii ca deputat alui F. Mangra și G. Rednic.”

Vicarul dela Orade a lunecat acum și pe tărîmul răsbunărilor personale?...

Inchiderea universității din Zagreb. Aduserăm știrea că după potolirea tulburărilor de stradă a universitarilor din Zagreb, banul Cuvaj a încuviințat reînceperea cursurilor la universitate ce fuseră suprimate în urma demonstrației universitarilor contra Banului și a ministrului unguresc.

După cum se anunță din Zagreb, consiliul profesoral a hotărît în ultima ședință închiderea din noua universității, motivând această hotărîre cu agitația continuă ce domnește în rândurile studenților și cu manifestațiile de stradă puse la cale tot de ei.

Contele Berchthold — noul ministru de externe.

Din Viena se telegrafiază: Monitorul oficial, ediția de seară, publică numirea contelui Berchthold, fost ministru austro-ungar la Petersburg, — ca ministru de externe a monarhiei austro-ungare.

La început era vorba numai de numirea unui ministru provizoriu, după ce însă nu mai este nădejde ca Aehrenthal să se însănătoșeze și în politica externă au intervenit evenimente importante, a fost necesară împlinirea definitivă a postului!

Pacea în politica ungurească și contele Aehrenthal. Cățan într'un ziar unguresc din Budapesta: Dacă contele Khuen, ministrul-președinte s'a dus la Viena cu condițiile de pace formulate

de Apponyi, pentru ce n'a putut să obție aprobarea decât pentru atât de puține din ele? Chestiunea aceasta a preocupat și pe cei din partidul guvernamental și s'a dat, din anturajul primului ministru, următoarea lămurire: Khuen a contat pe sprijinul ministrului de externe Aehrenthal, a intervenit însă agravarea boalei lui Aehrenthal, așa că primul ministru — după cum însuși a mărturisit unui cerc intim — a rămas singur față cu contele Stürgkh, primul ministru austriac și față cu cei din anturajul moștenitorului de tron.

Ceeace remarcăm în informația ziarului unguresc, nu e insinuația la adresa moștenitorului de tron, ci confirmarea unei păreri ce s'a cristalizat de mult în opinia publică și anume, că toate succesele, la aparență atât de neexplicabile, ale politicii contelui Khuen se datresc contelui Aehrenthal, ministrului de externe, — după cum am mai spus — steaua păzitoare a aspirațiilor panungurești. Și cea ce regretăm e nesigurarea, că oare în cazul când n'ar fi intervenit grava boală a contelui Aehrenthal, cei dela conducerea monarhiei ar fi împlinit ori nu dorința tuturor celorlalte popoare din monarhie de-a înlocui la conducerea afacerilor externe pe cel ce a profesat o politică atât de periculoasă intereselor monarhiei în aceste timpuri de saturațiune a sferelor diplomatice?

Situația politică. Toate partidele se pregătesc pentru ședința de Luni, când se va intra în discuția reformelor militare.

Măne, Duminecă, toate partidele vor ținea conferențe, pentru a hotărî asupra atitudinii lor viitoare.

Partidul justhist și-a precizat de pe acum atitudinea: *continuarea obstrucției tehnice.* În sânul partidului kossuthist se mențin însă stăruințele unei înțelegeri cu guvernul. Contele Andrássy încearcă să mijlocească o nouă înțelegere între contele Khuen-Héderváry și cei doi șefi ai partidului kossuthist, contele Apponyi și Kossuth. Cu toate acestea se crede că nici acest partid nu va aduce hotărîre împotriva continuării obstrucției, ci va îngădui membrilor săi să procedeze după buna lor chibzuială.

Partidul guvernamental apelează la toți membrii săi, să se prezinte la ședința de Luni în număr complet ca să înfrîngă prin „greutatea lor morală și fizică” minoritatea răsvrătită.

VIAȚA.

De Adrian Corbul.

În rue des Acacias, nu departe de strada în care locuiesc, s'a declarat un incendiu. Arde un garaj de automobile. Pe Avenue des Ternes lumea dă fuga spre locul sinistrului, în urma pompierilor ale căror două note monotone sfășie lungubru liniștea serei. De departe, se zărește cerul impurpurat, iar în scânteerea de jăratec acoperișurile caselor se profilează în negru opac. Ajungem în fața incendiului. Un cordon de sergenți de oraș împiedecă circulația în acel loc. Trompele pompierilor urmează să arunce în aerul nopții răcnete înfiorătoare. Pompele funcționează, țigetele de apă se înalță în văzduh ca niște șerpi de argint. Limbile de foc își tremură purpura deasupra casei incendiate, se aud strigăte de groază; împrejurul garajului aprins umbre negre se agită în toate părțile, frîngându-și mâinile ori tărînd cu greutate obiecte dispartate. La intervale, undele vântului ne aduc la urechi crîmpeie de melodii sărave, născute nu departe de sinistru, într-o cafea luxoasă din Avenue des Ternes, din cercurile unei bande de lăutari țigani.

Dar mai interesant decât incendiul îmi pare starea sufletească a mulțimei de spectatori. Ne înghesuim cu toții, ochii ne strălucesc, o animație bizară ne stăpânește. Oameni cari se văd pentru întâia oară în viața lor, schimbă cu familiaritate reflecții. Văd în jurul meu, bărbați eleganți, lucrători, lucrătoare, camelotii, ștregari cocotați de felinare și cari imitează cântecul cocoșului. În

ochii tuturor arde aceeași flacără ciudată, mișcările lor sunt nervoase, sacadate. Ai crede că toată lumea aceasta e stăpânită de o boție curioasă, de vre-o bucurie mare. Sentimentul acesta de ener-vara voioasă îl încerc și eu; îmi vine să vorbesc într'una, să povestesc necunoscuților cari mă înconjoară episoade din viața mea intimă — de parcă mi-ar fi niște prieteni vechi.

— „La uitati-vă la pompierul care mănuieste pompa, strigă un lucrător; seamănă cu d. Briand” — „Da, da, îi răspunde cu animație o ucenică de croitorie, scuturîndu-și capul tînr și grațios. — „Cum, îți închipuiești că vor reuși să potolească focul? se adresează un domn bătrîn cu țilindru și îmbrăcat cu o blană elegantă, vecinului său, o calfă de măcelar. Îți spun că garajul va arde până la temelii... Până la temelii!” repetă el cu hotărîre și pară cu mulțumire. — „Îmi aduc aminte, acum zece ani a ars în Rue Pergolèse, nu departe de aci...” începe să povestească un tenasier. — „Să nu pleci, cumetre, așteaptă să luăm absintul împreună...” and un glas la spatele meu. O doamnă tînră, frumoasă și elegantă ascultă reflecțiile pe cari le face lângă dansa un „garçon-livreur”, și ride cu hohote nervoase, iar echipul i-se înrumenește ca de friguri. Doi ștregari își strigă glume de la un felinar la altul, o femeie bătrînă oftează cu degetul la bărbie, iar vecinul meu dela spate, pe care nu-l văd, mă împinge cu coatele, făcându-mă atent asupra bieților chiriogi ai casei incendiate, cari, după ce au scăpat ce au putut din avutul lor, privesc cu o stupeoare îndurerată cum limbile de foc se întind mereu, cu toată apa pompierilor. Prin văzduh miroasă a fum și a scrum. În depărtare urnesc automobile...

Și animația aceasta extraordinară dăinuiește și în momentul când mulțimea se împrăstie în toate părțile. Grupuri efemere se îndepărtează discutînd cu șgomot, oameni cari se văd pentru întâia și probabil pentru cea din urmă oară. Eu, o iau singur pe Avenue des Ternes și pașii îmi sunt ușori, mîntea mi-e limpede, mă simt încălzit ca în urma unei bucurii mari. Intru fără de voia mea într'o librărie și îmi cumpăr voios câteva cărți pe cari mă hotărîsem totuși să nu le iau decât peste câteva zile, din pricini de economie. Dar în momentele acestea banii nu au nici o valoare pentru mine; chestiunea aceasta îmi pare așa de neînsemnată! Și mă întorc acasă, cam obosit, dar stăpânit încă de acea animație bizară pe care am încercat-o, ca și ceilalți, în fața casei incendiate.

Mă gândesc acuma, care să fie cauza acestei mișcări singulare a sufletului nostru? Nu odată am observat la mine și la ceilalți, aceeași veselie febrilă față de primejdiiile semenilor noștri. Odată rătăceam prin catacombele Parisului, în tovărășia mai multor prieteni. Când am dat cu ochii de cranile îngălbenite care tapisau bolta, de acele seculare hârci omenești am fost cuprinși cu toții de o mișcare neobișnuită. Fără să facem glume deplasate, eram totuși sub stăpînirea unei însuflețiri inexplicabile. Părea că întreaga noastră putere vitală se manifesta cu o îndoită intensitate.

Și eu cred că explicarea cazului de care ne ocupăm, stă numai într'o izbucnire a instinctului nostru de conversare, ca pentru a ne aminti ce fericiti trebuie să ne prețuim de a fi pentru mo-

Lupta pentru limbă și lege.

Conferența episcopescă dela Blaj

Azi s'au întrunit în istoricul orașel de pe malurile Tîrnavei arhierii bisericii române gr.-cat. pentru a se sfătui asupra mijloacelor prin cari s'ar putea înlătura marea primejdie ce amenință biserica gr.-cat. română, prin înființarea unei episcopii gr.-cat. românești.

Fără îndoială, arhierii români vor discuta cu acest prilej și volnicia săvârșită împotriva elevilor români ai seminarului romano-cat. din Oradea-mare. Pentru că înființarea episcopiei gr.-cat. ungurești și goana pornită împotriva limbii românești sunt în cea mai strînsă legătură. Incidentul dela Oradea-mare este numai o zea în lanțul nesfîrșit al uneltirilor dușmane cari tind la distrugerea noastră națională.

Răsunetul puternic pe care l-a trezit bărbăția teologilor români dela Oradea-mare în toate păturile poporului românesc, *fără deosebire de confesiune*: cuvintele calde de încurajare ce li-se adresează bravilor tineri de către fiii anăndurilor bisericii române, — trebuie să fie și pentru arhierii români întruniți la Blaj un îndemn de-a desfășura cea mai mare energie întru apărarea limbii și legii noastre strămoșești.

Nu ne îndoim nici o clipă că arhierii noștri vor ține seama de cererile turmei a căror păstorire li-s'a încredințat și vor opune încercărilor de-a distruge caracterul național al bisericii române gr.-cat. cea mai îndrăgită rezistență.

Credința aceasta nu ni-o pot elătina știrile tendențioase ale presei ungurești, care încearcă ale atribui arhierilor români gr.-cat. declarații favorabile pentru

înființarea episcopiei gr.-cat. ungurești. Este de înțeles dacă presa ungurească, văzând solidaritatea tuturor Românilor în fața primejdiei, caută să inducă lumea în eroare. Căci ce alta poate să însemne informația tendențioasă a unui ziar unguresc din Oradea-mare că „Episcopul român al Orăzii-mari Dr. Demetriu Radu este de părere ca arhierii români gr.-cat. întruniți în conferență la Blaj, să aprobe înființarea episcopiei gr. cat. ungurești”. Ce alta poate să însemne declarațiile anonime făcute aceluiaș ziar de către o persoană din anturajul episcopului din Oradea-mare, prin care volnicia dela seminarul rom.-cat. se condamnă numai pentru că va stîrni opoziție împotriva înființării episcopiei gr.-cat. ungurești? Ce alta poate să însemne insinuările organului ovreiesc „Pesti Hir-lap”, care spune că canonicul Dr. Florian Stan, coleg de liceu al actualului ministru de comerț Beöthy László, vrea să ajungă episcop al diecesei Lugojuului?

Suntem convinși că toate aceste zvonuri tendențioase vor primi o categorică desmintire prin conferența de azi dela Blaj — spre care azi se îndreaptă toate sufletele românești.

Episcopul Széchenyi acasă.

Din Oradea-mare ni-se anunță că episcopul rom.-cat. al Orăzii-mari, contele Széchenyi, s'a întors la Oradea-mare. Încă în ziua sosirii sale l-a vizitat pe episcopul Dr. Demetriu Radu, cu care a discutat incidentul din seminarul latin.

Intre cei doi prelați urmează tratative pentru aplanarea pașnică a conflictului.

Din toate părțile conținuă scrisorile de încurajare la adresa bravilor tineri. Azi am primit următoarele:

Cuvinte de încurajare.

Bravi copii ai neamului să trăiți! Gestul vostru măreț este mai mult o dovadă, că neamul n'are să despartă; ci să-și facă numa datoria tot natul, dela vlădică până la opincă, dar să nu se sfădească și....

Faptul în sine nu-i rău pentru neam, a sosit chiar la bună vreme, în ora a unsprezecea, căci oameni, în cari sentimentul uman a adormit nu-s în stare să crească preoți pentru altarul Domnului, — ci haiduci, cari nu cunosc ce-i iubirea creștinească; voi însă sunteți speranța neamului.

Deie cerul, ca energia și iubirea voastră față de neam și limbă să nu fie mai puțină nici când vă ve-ți apropia de sfințit de soare, dar nici atunci ci s'o daceți cu voi s'o încălziți și la alt soare.

Ș a v a i e u, 16 Faur 1912.

Nicolau Popa, preot român.

Din Cernăuți:

„Societatea teologilor români din Cernăuți „Academia ortodoxă” exprimă admirația sa față de bărbăția cu care cei 16 teologi din Oradea-mare au apărat limba românească”.

D. Dr. Vasile Lucaciu, preot în Șișești, le-a adresat bravilor tineri următoarele rînduri:

„Clerul și poporul credincios din aceste părți salutăm cu mândrie națională și creștinească pe bravii tineri cari în fața barbarismului aziatic au afirmat civilizațiunea europeană, creștinească și națională română. Grupați-vă cu încredere în jurul marelui vostru arhieru, continuind sfințirea vieții voastre în lupta măreață pentru idealul național. Cultura și civilizațiunea barbarismului Lányi-Széchenyi au compromis biserica și ideile civilizațiunei europene.

Cu atât mai bine. Masca a căzut cu o zi mai înainte și s'a dovedit cum știu ei să răspundă la ideile mărețe proclamate de marele arhieru Radu.

Să trăiți fii și frați iubiți!

Dr. V. Lucaciu.

D. Lucaciu a mai adresat o telegramă, în acelaș înțeles, episcopului Radu și o scri-soare prefecialui Dr. Miskolczy, în care constată cât de mincinosă s'au toate declarațiile de prietenie ale Ungarilor.

Președintele Statelor-Unite și Români.

„Românul” din America, care ne sosește azi, publică la loc de frunte următorul articol:

Zua de 29 Ianuarie a fost o zi de serbătoare pentru orașul Cleveland, O.

Președintele Taft a sosit la orele 11 și 20 minute dimineața, fiind primit de fruntașii orașului și ai partidelor republicane. Dela gară până la hotel a fost escortat de trupe călărețe.

Orașul era decorat cu drapele naționale.

Mr. Taft a ținut discursuri la Camera de comerț și la Engineer's Hall.

Timpul de la 5 și până la 6 și 10 după amiază era rezervat conform programului pentru „reception of personal friends” adică pentru primirea prietenilor personali. În acest timp președintele a primit delegațiunea română compusă din dnii Nicolae

ment în afară de miile de rele cari, printr'o soartă misterioasă, îl pase pe om, pe sârmanul om. Nu egoismul propriu zis a însuflețit acea mulțime de oameni, simplii spectatori ai unui incendiu care consuma avutul și amenința existența câtorva semenii ai lor — ci simțământul curios care ne împinge a ne cerceta ființa, spre a ne convinge că suntem în plină putere de viață, la adăpost de primejdia în care se sbate aproapele nostru. Acelaș instinct, care ne strigă parcă: „Bucură-te, ești sănătos și plin de viață, în vreme ce alții au reîntrat în neantul din care au ieșit!” — acelaș instinct, zic, exagerează energia noastră vitală în fața hărcilor îngălbonite, înșirate de-a înaltul păreților din catacombe. Când părăsim o odaie de bolnav, în care am văzut pâlind și deperind un seănăn de al nostru, o milă adâncă ne pătrunde, firește, dar pașii noștri sunt mai elastici în aierul proaspăt de afară, cerul ne pare mai albastru și ziua mai radioasă. De ce, când vedem un cocșat, ne înălțăm fără de voie bustul ca un soldat la paradă? De ce, privind la mersul anevoios al unui șchiop, pășim cu o mai pronunțată sprintenie pe strada plină de lume. Din accoiaș pricină, desigur, care ne inspiră o voioșie febrilă când asistăm la un incendiu, ale cărui victime le plân-

gem totuș din toată inima; și anume, fiindcă instinctele noastre de conservare vibrează pline și tari, fiindcă ne chiamă viața cu întreg tunulțul ei sănătos, fiindcă o voce misterioasă ne înștiințează că pentru moment candelă mai împrăstie lumină, iar unt-de-lemnul încă nu s'a isprăvit!

Paris. Februarie.

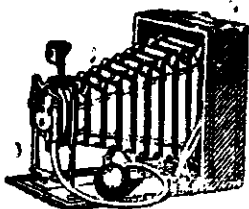
Vecernie.

Un dangăt lin de clopot
Își tremură cântarea
Și toaca 'n dulce ropot
Adânc trezește zarea.

Biserica bătrînă
Larg porțile-și desface.
Un svon de rugi se 'ngână
În dulcea serii pace.

Și-alături stau în rînduri
Salcâmi ninși de floare
Și 'ncet șoptesc pe gânduri
Că mîne-i sârbătoare.

I. N. Părvulescu.

Cumpărare ocazională de puști de vînat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Greener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling*, *Browning* de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles-Drilling, Springer și Kierner, *revolvere*, *pistoale* se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vînat: **RADO**, Budapest, IV./T., Egyetem-tér'5.

Articole de sport, binocle, Zeiss, Obrz. aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

Barbul redactorul „Românului” părintele Aurel Hățiegan, Dr. Horia Ropcea și Gavril Barbul.

Mr. Taft încunjurat de o suită distinsă de civili și militari superiori s'a întretinut cu delegațiunea română aproape un sfert de oră.

Din discuția avută am putut constata, că Mr. Taft e în curent cu politica de acasă. A fost însă vădit surprins auzind că noi Români nu suntem numai o națiune mică din țara Ungurească ci un popor numărând plin de viață și posedând instituțiuni culturale și economice de valoare.

Redactorul nostru într'un excelent limbaj englez a explicat presidentului starea băncilor noastre înfloritoare și rolul cultural nemărginit de mare al Astrei și Ligei Culturale.

Părintele Hățiegan a vorbit cu Mr. Taft despre starea bisericilor noastre acasă și aici în America, accentuând, cât de frumoasă e aici libertatea ce o are fiecare a se ruga în limba și credința sa.

Venind vorba despre ocupația Românilor americani, presidentul a declarat că ar socoti nimerit pentru români lucru la ferme decât cel al fabricelor. Farmeri buni cum sunt românii de felul lor, a zis Mr. Taft, ei ar putea aduce statului american mult folos în privința agriculturii și nu ar suferi atât prin fabrici.

Adresându-se Mr. Taft presidentul Statelor-Unite dlui Dr. Ropcea l'a întrebat dacă nu-i așa, că mulți se nenorocesc și își pierd sănătatea din cauza lucrului de fabrică la care nu sunt deprinși. Auzind dela dlui cât de mare e numărul celor schilaviți și ofticoși s'a adresat dlui Nicolae Barbul zicându-i ca dlui ca om care a absolvat școlile înalte de agronomie să-și deie silința de a îndemna pe români la farmărit promițându-i că va avea ori când sprijinul ministerului din Washington.

Termnând președintele acestei mari republici a mulțumit delegațiunii române pentru urarea de bunăvenire în Cleveland, care e un centru românesc, și după cele auzite a declarat că va avea de acum înainte alte păreri mai exacte despre concepțiunile săi româno-americani.

Insemnătatea acestei audiențe nu mai trebuie discutată. Faptele însăși vorbesc.

E pentru prima oară în viața româno-americană, că națiunea noastră e reprezentată în mod așa de demn față de șeful suprem al acestui stat.

Se va ști de acum înainte că noi suntem o națiune de sine stătătoare și cu putere de viață.

Nu mai va crede nimeni poveștile ungurești că Români sunt un fel de unguri de o calitate mai proastă ca cei din pușta Ungariei, precum ne zugrăvesc aici urmașii lui Attila.

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, siguranță, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre mine pentru la acest seminar, care înlesnește mult cariera profesională.

Cronică din Paris.

Barbarie germană. — Jocul ursului. — Moartea unui academician. — Apropierea primăverii. — Naționalismul român și cel francez. — O invenție cu urmări tragice.

Paris, 14 Februarie.

Ei, da! Cele publicate de ziarul „Excelsior” și pe cari le-a reprodus și „Tribuna”, vestea că statul major german a hotărât ca în cazul unui război cu Franța, trei sute de aviatori să treacă deasupra Parisului pentru a-l distruge cu dinamită — vestea aceasta odioasă e cât se poate de exactă. Ea a stârnit în Franța o indignare legitimă, căreia i-a urmat o înălțare din umeri însoțită de cuvintele rostite cu un adânc dispreț: „Ces barbares!” Ei, da! Nemții au decis ca după trei ceasuri după declarația de război să nimicească cu răceală acest focar al civilizațiunii, frumusețea orașului dela marginile Senei în care mulți ignoranți văd numai un centru de plăceri și de corupție. Ca să afle acest proiect al Germanilor, ziarul „Excelsior” n'a cheltuit mai puțin de 60.000 franci. Acum Franța nu se mai teme de nimic; ea e prevestită; aviatorii ei vor ști să împiedece această năvălire „des grands barbares blancs” după cum îi numește Verlaine, într'una din cele mai armonioase poezii ale sale. Căci trebuie să recunoaștem că Franței nici prin gând nu i-ar fi trecut că Germanii ar fi capabili de așa ceva; și mai puțin s'ar fi gândit, să ia ea însăși această inițiativă. Avem aci două mentalități, așa de îndepărtate una de alta! Pe de-o parte Franța, căreia i-ar fi mai ușor decât Germaniei să-și trimită aviatorii spre a distruge orașele nemțești, ucigând astfel din văzduh pe bătrâni, femei și copii; pe de altă parte Germania care vedem că nu s'ar da înapoi nici în fața celor mai odioase fapte pentru a-i înspăimânta pe adversarii săi. Incontestabil că Franța e cu mult mai superioară vecinei ei de peste Rhin din punctul de vedere al aviațiunii; flotila ei aeriană e mai mare, mai sprintenă, mai bine condusă, conducătorii ei sunt mai capabili de eroism personal, de acel eroism caracteristic rasei latine... Da, Franței i-ar veni mai ușor să distrugă Berlinul sau alte orașe din Germania, și cu toate acestea nu s'a gândit să comită această crimă împotriva omenirii. Germania însă nu s'ar retrage în fața acestei grozăvii! Cu atât mai rău pentru dânsa. Acum Franța e prevestită... Ce surprize ne va aduce ziua de mâine?

— Până atunci, până în ceasul când destinele omeniești vor deslănțui poate cel mai oribil război ce a fost vre-odată, lumea petrece. „Dansez, chantez villageois, la nuit tombe” spune Victor Hugo într'o poezie a sa. Și parizienele dansează și ele, un joc nou, importat din America, de unde ne-a venit odată și grotescul cake-walk. Dansul cel nou; pe care în acest moment snobii de aci caută să-l localizeze, e și mai stupid. El se numește Grizly-danse. În America grizly însemnează urs și jocul în chestiune nu e decât o imitație a mișcărilor greoaie ale greoiului animal. Foarte grațios, într'adevăr! Pe când dansul rațelor, al găștelor, sau chiar al ipopotanului și al mamuthului?

— Alaltăieri a murit la Paris generalul Arthur Langlois, membru al Academiei Franceze și unul din cei mai eminenti scriitori militari ai acestei țări. Generalul Langlois a fost numit membru al ilustrului corp din care făcea parte, în 6 Februarie 1911, adică anul trecut. L'am văzut acum câteva luni la Comedia franceză; am încă în fața ochilor silueta seacă și nervoasă a acestui militar cu părul, mustățile și barbișonul albe ca zăpada, cu ochii vii și neastâmpărați, cu mișcărilor sprintene și tinerești; adevăratul tip al ofiterului francez. Răposatul a fost directorul școlii superioare de război, unde preda cursul de tactică a artileriei, și a fost și membru al consiliului superior de război. Generalul Langlois a scris pagini cari vor rămânea în analele militare franceze, asupra războiului franco-german, și acum în urmă un studiu admirabil asupra războiului ruso-japonez. Defunctul academician a rămas faimos prin stilul său limpede, sobru, concis; prin minunatele lui calități literare. Discursul pe care l'a rostit cu prilejul intrării lui la Academie, o un capod'operă de apologie a patriotismului și de istorie militară a Franței. Astăzi are loc înmormântarea sa. Vreau

să mi isprăvesc cronica pentru „Tribuna” pentru a ști și eu la rândul meu. Vor fi fără îndoială funerarul pe cât de solemn pe atât de superbe, căci renumele generalului Langlois în Franța e foarte mare. El a murit în vîrstă de 73 de ani.

...Un vânt de primăvară suflă deasupra Parisului: e cald, e moleșitor și îi lipsește numai aroma ierburilor și a florilor ca să ne credem în April. Cerul e limpede, văzduhul străveziu, și soarele, admirabilul soare al zilelor senine, frumosul soare al Parisului, varsă cascade de aur topit pe case și pe turnurile catedralelor. Zilele sunt călduțe și blânde. Prin grădini și prin squaruri lumina vine grămadă și în ochii tuturor rîde apropierea primăverii. Suntem în 14 Februarie: încă o lună de iarnă. Dar dela mijlocul acestei luni, Parisul începe să fie lipsit de frig. Doar ploae dacă vom avea, acea ploae molcumă, leneșă, admiratoare, caracteristică marelui oraș. În vremea asta, foburgurile sau mai bine zis arondismentele Parisului își aleg reginele pentru Carnaval. Este un concurs de frumusețe și de grație. În fiecare zi jurnalele publică portretele celor alose, în ale căror trăsături pure și gingașe cotești bucuria cea mai curată. Și găsești admirabil acest omagiu pe care poporul îl aduce Frumuseței, și care ne amintește seninele și îndepărtatele vremuri ale diepărutei Ellade!

...În cercurile românești de aci, se urmează o activitate generoasă. Români din Paris pare că sunt despărțiți în două taberi: cea mai numeroasă este a naționaliștilor intransigenți, cea mai mică a acelor cari nu prea văd în naționalism o necesitate vitală. Din fericire, naționaliștii sunt cei mai tari. Și mi pare ciudat și nu-i înțeleg pe potrivnicii naționalismului, mai ales că ar putea lua pildă dela colegii lor francezi printre cari naționalismul prinde rădăcini din ce în ce mai trainice. Astăzi numai evreii francezi se arată adversari ai ideii naționaliste; dar evreii din toate țările au fost întotdeauna un ferment primejdios în sânul națiunilor printre cari trăiesc. Ei nu înțeleg naționalismul, fiindcă nu'l simt, fiindcă nu pot să'l simtă, fiindcă ei au totul de câștigat, în urma stărilor de anarhie. De curînd, curentul antisemit crește în Franța în mod palpabil. Și este caracteristică violenta eșire a cutărui senator naționalist acum de curînd, cu prilejul dezbaterii în fața senatului a acordului franco-german. Acest senator a arătat cu dreptate că financierii evrei au căutat numai gheșefturi în negocierile Franței cu Germania în privința Marocului, atunci când era vorba de onoarea, de demnitatea națiunii franceze. Și financiarul care a fost vizat în mod direct, a fost așa numitul baron de Gunzenbourg, un evreu titrat.

...Cunoașteți tragica aventură a sărmanului Francois Reichelt, croitor de meșerie și inventator din vocație? Acest nefenicit, boem de origină, dar naturalizat francez era obsedat, chinuit, sfâșiat de neputința aviatorilor de a evita moartea în caz de cădere a aparatului lor. De câte ori cețea despre moartea vre-unui aviator, bietul Reichelt plîngea cu bobote. De aceea a căutat din toate puterile să inventeze un fel de umbrelă, o „parachută” pe care aviatorul s'o poată anina de dânsul, și care să'l susție în aer, micșorînd considerabil viteza căderii în caz de accident.

Intr'o noapte Francois Reichelt avu un vis: se făcea că găsește invenția mult căutată. De atunci, i-se păru că însuși Dumnezeu îl îndreaptă pe calea adevărată. El comunică visul prietenilor săi și cu multă răbdare, cu multă stăruință, construiește un fel de glugă de mătase, cu un diametru de zece metri pe care aviatorul să și-o poată anina de spate și care s'ar desface în caz de cădere, ca o imensă umbrelă. Acum Reichelt, plin de încredere, voi să-și experimenteze descoperirea. Și zilele trecute, la orele șapte dimineata, însoțit de doi prieteni, nefericitul se urcă pe cea dintâi platformă a turnului Eiffel, și cu gluga pe spate se aruncă din spațiu. Groază! Cei cari'l însoțeau văzură gluga umflându-se numai într'o parte și pe Reichelt căzând cu o înțeață din ce în ce mai mare. Deodată auziră trupul lui bufnind la pământ. Când se apropiară de el îl găsiră mort, cu gura spinării zdrobită, de o paliditate îngrozitoare, și cu ochii holbați de groază. Am văzut și eu scena la Cinematograf; m'a impresionat adânc... Sărman, naiv inventator!

O. R. B.

Scrisori din București.

Noua viață la Liga Culturală. — Un entuziast sămănător de idei. — Conferințele dlui Pârvan. — Matrapaslicul unui „Preot”.

București, 2 Februarie.

Activitatea care se desvoltă la Liga Culturală nu poate decât să bucure pe ori ce Român adevărat. Atât la secția centrală, cât și la secțiile din provincii, pe lângă lupta ce se dă pentru cucerirea maselor poporului în ce privește dragostea de literatura noastră națională, se țin conferințe săptămânale, al căror scop este acela de a ține publicul în curent cu diferitele chestiuni de ordin național și cultural.

Activitatea aceasta este îmbucurătoare mai ales în ce privește secțiile din orașele din provincie, secții, a căror viață abia în timpul din urmă a început a se manifesta, așa cum era de dorit. O procedură bună în ce privește impulsul activității acestora a fost aceea de a se trimite dela centru bărbați luminați, cunoscători ai trecutului și ai nevoilor actuale ale poporului nostru, spre a ține conferințe, a face în chipul acesta educația publicului mare.

O rodnică și binefăcătoare activitate în acest sens desvoltă tânărul profesor universitar, valorosul bărbat de știință Vasile Pârvan. Insuflit de ideile mari ale profesorului său, d. Pârvan, după ce, recunoscându-i-se meritele adevărate prin alegerea sa de profesor la Universitatea din București, a căutat să-și pună o parte din temeinicile sale cunoștințe în serviciul poporului său. Este astăzi cel mai neobosit conferențiar al Ligei Culturale și ideile răspândite de dînsul cu dragostea și căldura sufletului său entuziast nădăjdăm că vor da roade bogate.

Tot aici cred că trebuie recunoscută jertfa frumoasă pe care o aduc pentru ideile Ligei o seamă de valoroși artiști ai Teatrului Național. În primul rând artiștii noștri atâta de prețuiți dna și d. Z. Bărsan, apoi Licru, Grigorescu și alții, cari prin recitări de bucăți scrise în spirit național entuziasmează sufletele celor ce-i ascultă. O să-și dea cine-va seamă de influența ce o exercită asupra spiritelor aceste recitări, trebuie să vadă entuziasmul de aplauze, cu care auditorul răsplătește pe dna O. Bărsan după splendida recitare a Doinei lui Eminescu.

Este un spirit nou, spiritul de trezire și regenerare, care din fericire și-a găsit oameni devotați, cari să lupte și să aducă jertfe pentru răspândirea lui în cercuri cât mai largi.

Câte-va idei din conferința ținută de d. Pârvan la secția din Alexandria a Ligei ne pot dovedi spiritul de care sunt conduși acești neobosiți sămănători de lumină.

D. Pârvan a vorbit despre solidaritatea națională. Pentru a putea străbate biruitori prin veacuri o nevoie să fim solidari în bine și necazuri. Dacă în trecut am suferit atâtea, vina este a lipsei de unire, care a domnit între noi. Și astăzi păcatul mai grăsează. Dar dacă iertăm păcatele trecutului, nu putem fi îndurători cu ale prezentului. Nu putem privi nepăsători la cei cari, din interese josnice personale samănă vrajba, uitând de interesele superioare ale acestui neam.

Prezentul nostru nu este din cele mai strălucite. Și aceasta din vina noastră. Prea facem pe diplomații. Prea ne uităm la vorbele frumoase ale diplomaților, cari ne aduc mereu înainte menținerea statului quo. Statul quo? Să tolerăm și mai departe exploatarea economică a noastră și inghenunchiarea milioanei din afară de regalul liber? Statul quo nu însemnează alt-ceva decât tolerarea și mai departe a împiedecării desvoltării firești a spiritului fraților noștri. Să tolerăm că ei să fie priviți ca o masă din care se recutează ostașii ideilor străine. Câte-va cazuri: Nu au voit Ungurii să ni-l ia pe doctorul Babeș? În alte împrejurări, care ar fi fost soarta lui Vlaicu? Dacă păcatele trecutului ne-au făcut să pierdem pe Cantemirești, cari au fost inițiatorii literaturii ruse, azi nu mai putem tolera așa ceva.

Ce trebuie deci să facem pentru a nu mai păși în trecut? Bărbații noștri luminați au datoria de a arăta paguba neamului întreg prin pierderea elementelor de valoare. Trebuie făcută educația națională, nu numai a generației tinere, ci și a bătrânilor, a bărbaților copti. Să samene încrede-

rea și dragostea între frații din diferitele părți ale pământului românesc. Să-i câștige pe toți pentru cultura românească. Dacă azi în Bucovina elementul românesc stă așa de rău, cauza este a se căuta în cultura străină, care a înstreinat de idealul național atâtea suflete. Aceleași ravagii le face cultura străină în Ungaria.

În fie care zi vin probleme noi de rezolvat, cari cer mijloace noi, tactică nouă. Pentru aceasta trebuie oameni hotărâți, cari să nu caute la certificatele diplomaților, căci marile reforme în viața omenirii nu le-au făcut diplomații, ci entuziaștii. Acei nobuni, cari, nesocotind șiretlicurile diplomatice, la un moment dat, au săvârșit adevărate minuni.

Să nu credem că în ziua de azi nu se pot face minuni. Ce și în trecut, tot așa și azi un entuziast poate ajunge la rezultatele uimitoare. A veni cu rețete diplomatice în calea entuziasmului e o greșală. Când o falangă de credincioși fanatici luptă pentru o idee, luptă cu desinteresare, să știi că va învinge, iar diplomația trebuie să se închine în fața actelor lor, ca în fața unui fapt îndeplinit. Pentru toate se cere însă iubire reciprocă între frați și credință neștrămutată în puterea sufletului. Nu trebuie să lăsăm să ne cucerască străinii forțele sufletști, ci să ni-le apărăm cu ultima energie. Un program de ordin cultural executat cu sfințenie ne asigură în primul rând păstrarea acestor energii.

Citesc cu uimire un articol al unui eucernic anonim în „Neamul Românesc”, cu privire la moșiiile din Basarabia ale episcopiei sf. Spiridon. „Preotul” care a scris acel articol, sunt sigur că l-a strecurat în revistă fără știrea dlui Iorga. Fiind deci vorba de procedura necinstită a unui laș, care recurge la astfel de mijloace, nu am față de el, ori cine ar fi, decât un adînc dispreț.

I. U. Soricu.

Metamorfoză.

„Tempora mutantur”.

O zi posomorâtă și tristă de Gerar
Au pus, pe ceruri, norii lumii stăvilar.
Pe giumuri flori de nufăr mi-așază frigul meșter,
Iar viforul injură, de parcă-i strajameșter,
Și 'n timp ce el răstoarnă pristokul, liturghia,
Eu stau la stat, în casă, cu draga-mi: Sărăcia.
Cuprind cu mâna stângă mijlocul ei subțire,
Și-i sorb cu lăcomie lumina din privire,
Ușor cu mâna dreaptă o prind pe după gât,
O string la piept, ea ride, și-mi trece de urf.
Când o slăbesc, fetița mă mângăie legeră,
Vorbind de poezie, de trai, de carieră
Cu file din „Românul” ne apărăm de frig,
Și ne distrăm cu versul Rozicăi lui Covrig,
Și să vedeți ce tristă și jalnică-i e poza
Când eu îi spun în glumă, că-mi este dragă Roza.
Apoi, ca soră bună, începe să mă certe,
C'am risipit o viață după visări deșerte
Iar astăzi suflă vântul în vechea garderobă,
Și n'am un ban în pungă și n'am un lemn în sobă.
Da. Drept are copila. De ce nu m'am gândit,
Că am în lumea asta un rol de împlinit,
Un rol care 'ndreptează spre slavă pasul meu:
Să nu produc nimica, și să consum mereu!...

M'aș face, uite, popă, dar trebuie să spui,
Că prea îmi sunt dragi ochii, albaștri și căprui,
E grea și dăscălia, căci nu-i lucru ușor
Să faci dintr'o mlădiță un arbor roditor.
M'aș face apoi doftor, sau un dantist cu toane
Să mai pilesc la dinții blajinelor cocoane,
Dar toate cer o muncă grozavă și sfortare,
Examine, coloevni, frecvențe, sbuciumare,
Și cer atâtea fleacuri în minte să-mi rămăie,
Pe când eu fug de lucru ca dracu de tămăie.

Dar draga mea privește la mine drăgălaș:
— „Sunt grele toate astea? Dar fă-te-atunci

„frunțas”.
Așa e! Ai dreptate. Și, uite, chiar de mâine
Voi cere 'n birt să cânte „Deșteaptă-te Române”,
Voi ține cinci discursuri părintelui Traian,
Voi vinde 'n piață capra moicului țaran,
Voi scrie la „Românul” o proză trivială
Voi sămăna în lume prea sfânta îndoială,
Voi arunca cu tină în tot ce e măret
Și isbuti-voi astfel să mă ridic la preț.

Când „oțelii”—or spune de-a neamului pierzare,
Mă voi opri o clipă și voi răcni Tradare!
Luându-mi de tovarăș pe domnul Belimbroc,
Pe oțeliți i-oi trece prin sabie și foc,
Mascând nemernicia prin vorbe intrigante,
Voi străluci în fața mulțimei ignorante.
Silentium! Tăcere! Voi, tineri oțeliți,
O vorbă legănată de-acum să nu crîcniți!
Cântați-mi imn de slavă, aduceți-mi primos,
Plecați cu umilință privirile în jos,
Drept jertfă să-mi aprindeți exotice tămăii,
Căci Rămurel acuma este „frunțas dintăi”!...
Rămurel.

Un glas isolat.

Remarcăm, mai mult ca un specimen interesant, un articol pe care-l aflăm într'un ziar unguresc „Bácskai Napló” care apare în Szabadka, oraș neaoș unguresc, și care pare a da dreptate celor ce învinuiesc pentru șovinismul unguresc în prima linie pe evrei.

Cetitorii noștri știu că între cele mai nespălate ziare ungurești, cari cu o furie nebună ne atacă și ne insultă este „Pesti Hirlap”, organ eminentemente ovricesc, în a cărui redacție nu se află nici un ungur. Ziarul acesta și acum, cu prilejul eliminării celor 16 elevi români din seminarul din Oradea-mare a condus în presa ungurească campania de injurii la adresa Românilor.

„Bácskai Napló” într'un număr mai recent, pe care ni-l trimite cineva, relevă și el acest exces de patriotism al ziarului semit într'un articol „Hazánk nemzetiségeinek egymásra uszítása” (Atățarea naționalităților patriei noastre) din care reproducem în traducere câteva părți:

„Am făcut mai de multe ori amintire de aceea campanie ziaristică care urmărește atățarea naționalităților patriei noastre una contra alteia.

Am indigetat asupra cauzelor și factorilor acestor atățări.

Nu e nici una dintre naționalitățile patriei noastre, pe care aceasta presă a noastră care se numește maghiară și liberală, să nu o atace în permanentă. Dintre toate aceste ziare însă escelează organul din Lipotváros („Pesti Hirlap”) cu tendențiositatea și vehemența articolelor sale. În acest ziar se face zilnic și cu anunț plan atățarea când împotriva Slovacilor, când împotriva Sârbilor, când împotriva Românilor.

...Acum mai nou sunt la rînd iar Români din Ardeal împotriva cărora atățată opinia publică ungurească.

Nu poate aduce împotriva Românilor nici un argument serios de nepatriotism ori tendență de spargere a unității statului, ci vede o primejdie grozavă pentru ungrime în faptul că banca „Albina” își urcă capitalul cu milioane. E o mare primejdie națională în aceasta, care urmărește acapararea de pământ. Înșiră apoi patru cazuri de parcelări și cumpărări la licitație de pământ în cercul Pui, comitatul Hunedoarei, care a juns în mâni românești.

Ca și cum, vezi Doamne, azi Românul n'ar mai avea voie să cumpere nici pământ în această frumoasă patrie a noastră. Admitem că „Albina” nu e prea pe placul unor cercuri financiare din Lipotváros. Admitem și aceea, că acestor cercuri le-ar veni mai bine la socoteală dacă pământul ajuns în mâni românești, l'ar parcela Pesti Kereskedelmi Bank, ori ar putea face câteva arinzi, în cari s'ar putea instala cutare om de bani din Lipotváros.

Protestăm însă în numele cetățenilor creștini ai țării, ca o afacere de comerț, o parcelare să fie înfățișată din spirit de gheșeft, drept primejdie națională.

...Respectăm și vom respecta pe concetățenii ori cărei naționalități ai patriei noastre, fie sârbă, fie română ori slovacă până ce vor ținea și ei în respect unitatea de stat, integritatea teritorială a coroanei Sf. Stefan.

Iar după părerea noastră aceasta nu e în primejdie, dacă în Zombor se vad și inscripții cirile, ori dacă în Ardeal, pământul unor proprietari maghiari ajunși la sapă de lemn, ajunge în mâni românești...”

x Pantofari și ciobotari, dacă voțiți să vă procurați materialul necesar calitate bună și preț ieftin, adresați-vă la firma I. Gottstein și fiul, Sibiu, Piața mică 5, unde se află în bogat asortiment, tot felul de tălpi „vaches” indigene și străine, crupon, căptușeală de toate calitățile. Piele, de șevro și box, diferite fabricații. Tocuri de gumă Berson Palma și americana Sullivan, negre și galbene.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

10

Dinții.

Tineretele englezoaice, în general au dinții admirabili și dacă le-ai întreba pentru ce, v'ar răspunde: pentru că niciodată nu mănâncă nici prea dulce, nici prea acru, nici prea cald, nici prea rece”.

Astfel că nutriția are mult efect asupra danturii. Regiunea Kentucky e renumită pentru frumusețea femeilor. Aceasta pentru că pământul e calcaros și toate produsele, fiind pline cu substanțe vapoase, întărește organismul. Dacă dar nu trăim într-o regiune calcaroasă, trebuie să veghiăm cu scrupulozitate la regimul nostru. Căci compoziția dinților trebuie să aibă în sine șapte părți de fosfat de var.

Dinții trebuie spălați după fiecare masă. Înainte de a-i spăla însă treceți-vă un fir de ață printre dinți, e un bun mijloc de curățire mai puțin stricăcios ca scobitorile. Nu întrebuințați perii de dinți aspre, acestea irită gingiile și le fac să sângereze.

Iată un praf de dinți excelent și foarte ușor de procurat:

Croță pulverizată 250 grame;
Rădăcină de iris pulverizată 125 grame;
Camfor pulverizat 1 gram.

E suficient să vă serviți de perie de dinți la două-trei zile odată și atunci s'o lăsați înmuiată în apă cu o jumătate de ceas înainte de a vă spăla pe dinți. Restul, întrebuințați masajul cu degetele, cu apă bine săpunată. Masajul și aci e cel mai bun și cel mai sigur mijloc pentru o bună conservare a dentiției. Cufundați o bucată de săpun într'un pahar plin de apă caldă și lăsați să se topească 1—2 minute, de preferat e săpunul de glicerină, și cu aceasta vă masați bine dinții și gingiile interior și exterior. Și pentru ca apa săpunată lasă un gust neplăcut clătiți-vă imediat cu apă în care ați picurat 10—12 picături de alcool pur. Acesta împiedică formarea așa zisei pietre pe interiorul dinților. Și în sfârșit nu neglijați a vă lăsa dentiția examinată de un bun dentist, cel puțin la trei luni odată.

Iarnă dușmană a frumuseții.

Femeile cari știu să-și repare alterările frumuseții, primejduite de arșițele verei, trebuie să se gândească la preservative și împotriva iernei.

Femeile atacate de soare și călduri sunt tot atât de mult expuse și de asprimile gerului și zăpezii.

Mai ales părul suferă multă stricăciune uscându-se și devenind sec din pricina frigului. Apoi petele de pe obraz, ivite din pricina căldurilor verei, arna se accentuează, devenind roșii la frig.

Poți reuși să-ți aperi tenul, ochii și mâinile contra frigului, cu părul însă e mai greu. Vântul îl asprește și-l face să se rupă cu ușurință secând și pielea capului și provocând iritații la rădăcină.

Masajul, care nu mai e necesar părului în timpul verei, trebuie să-l facem iarna, zilnic. O loțiune bună pentru masajul părului în timpul iernei e aceasta:

Sulf 6 grame;
Lanolină 30 grame.

Seara pieptănați-vă părul, periați-l ușor cu peria de câteva ori și apoi despletiiți-l rînd pe rînd în suvițe, masându-vă energie pe pielea capului cu degetele muate în loțiunea de mai sus, astfel ca să pătrună la rădăcină. Lăsați-vă apoi părul pe spate un ceas, două.

Înainte de a vă spăla pe cap și aceasta trebuie s'o faceți iarna cel puțin de două ori pe săptămână după indicile ce vi-le-am dat în capitolul „Părului”, — pentru a înmuia pielea capului ungeți-vă bine peste tot cu două gălbenușuri proape, de ou, bine bătute.

De altfel din pricina frigului care asprește pielea obrazului și a mâinilor, iarna trebuie să facem mai mult uz de coldcream, pentru a completa lipsurile grăsimilor natural necesare unei pielice frumoase, grăsimi cari pier din pricina asprimilor frigului.

Dacă iarna vi-se roșește tenul cu mici pete cari

urtesc foarte mult obrazul, nu întrebuințați paste cari nu prea duc la bune rezultate, ci recurgeți la remedii interne, laxative. Beți 4—6 pahare de lapte cald, în fiecare zi. Măinile roșite de frig, spălați-vi-le totdeauna cu apă caldută în care ați pus 10 picături de amoniac, acesta e un remediu suveran.

Ochii iritați de frig spălați-i cu apă puțin sărată; și ca să-i preservați de astfel de iritații obișnuți-vă și nu ieșiți la plimbare, în frig, dacă sunteți silite neapărat a o face, atunci numai cu voalete dese. De altfel vă sfătuiască ca pe vremuri foarte friguroase, date fiind multe alterări ale tenului, să vă lipsiți mai bine de plăcerea unei plimbări care mai curînd vă strică decât vă ajută. (Va urma). **Viorica Dumbravă.**

Monștri moderni: Transatlanticele.

De sigur a fost o uriașă descoperire navigația, și omului preistoric, care cel dintâi s'a acățat de un trunchiu de copac, ce plutea pe un fluviu și a încercat să-l cârmuiască cu o prăjină, ar trebui să-i ridicăm o statuie mult mai naltă decât a celor împietriți prin grădini și pietele publice pentru fapte politice.

A arăta evoluția întreprinsă dela trunchiul de copac și până la transatlanticul modern, a arăta fazele nenumărate ale acestei evoluții e imposibil.

Câteva momente din acest mers înainte ne vor putea da o idee suficientă de propășirea făcută de omenire în această privință.

Greutatea nu era, în primele timpuri, aceea de a pluti, ci de a te duce plutind pe apă acolo unde vrei. Și, pentru îndestularea acestei necesități, omul a născocit întâi lopata, aplicând poate o observație făcută asupra inotului pasărilor, a inventat pe urmă pânzele folosind forța vânturilor și a utilizat în timpurile moderne puterea aburului.

În secolul al XV. Columb a descoperit America cu o corabie care nu avea o lungime mai mare de 30 m. purtată pe întinsul Oceanului numai de trei pânze. Cel dintâi vapor construit de Fulton la 1810 nu este decât o jucărie pe lângă vasele maritime de astăzi, adevărate uriașe plutitoare. Propășirea științei și a industriei au pus la îndemâna omului mijloace, pentru a străbate, cu o înțeleală uimitoare, cele mai mari distanțe și a înfringe furtunile celor mai rele mări. Și de aceea vastele întinderi de apă, cari par a despărți pământurile, nu fac în realitate, decât să le unească, deoarece e dovedit azi, că drumul cel mai ieftin e drumul pe apă.

Relațiunile foarte strînse dintre Europa și America de Nord, între cari își rostogodește valurile-i cenușii Atlanticul, au făcut ca să se creeze pentru o cât mai repede și ușoară comunicație între dânsele vapoare cât mai luți și cât mai confortabile.

Acestea, deoarece treceau peste Oceanul Atlantici au fost numite transatlantice, nume devenit apoi comun tuturor vapoarelor mari.

Vizitarea unui vas de acest fel e de un interes deosebit și-ți dă cele mai nebanuite surprize și dacă mării navigatori din veacul trecut le-ar vedea, s'ar crede, de sigur, prada unui vis minunat.

Aplicarea puterii vaporilor și întrebuințarea ferului au dat transpbrturilor maritime un avânt uriaș. Din progres în progres, din descoperire în descoperire, din aplicări noi în aplicări noi, șantierele maritime cu forjele, cu turnătorile, cu furnalele și oțelăriile lor au creat, după expresia lui Jules Verne, adevărate orase plutitoare, adevărați monștri maritimi, și pe lângă acestea balenele ce păreau așa de uriașe altă dată, nu mai înseamnă nimic.

De câțiva ani o luptă inversunată se dă între Germania și Anglia pentru domnia mărilor: Regatul britanic, care de șapte sute de ani e stăpân temut și necontestat al apelor pământului, se vede azi amenințat de puterea formidabilă a imperiului german. Și pentru că nu poate ceda, căci și-ar primejdui însăși existența, el luptă pe viață și pe moarte ca să-și menție întâietatea.

Germanii construiesc vapoare uriașe, Englezii se pun la lucru imediat și scot din vestitele lor șantiere vase și mai uriașe.

Astfel se explică perfecțiunea acestor mijloace de transport, perfecțiune atinsă într'un timp relativ scurt.

Ultimul cuvânt în chestiunea de construcții navale pentru transportul de pasageri și mărfuri îl au tot Englezii, cu vapoarele lor Olympic și Titanic, proprietatea companiei engleze White Star. Lungimea lor e de 270 metri, lățimea de 30 metri și adâncimea dela prima punte până în fundul vasului 20 metri.

45.000 tone de mărfuri încap în pânțele lor colosal, 4500 de vagoane. Interiorul e aranjat cu un gust distins și un lux împărătesc. Saloane, odăi de fumat, birouri, sufragerii, sere, săli de muzică, de dans, de lectură, infirmerii etc., te fac să te crezi într'un palat din basme. Toate distracțiile posibile, jocul de cărți, până la jocul de tenis, dela cărți științifice până la producții de cafe concert.

Instalații de telefoane, lumină electrică, de apă fac viața ușoară și igienică. „Olympic” poate duce dintr'odată, pe lângă cele 4500 vagoane de mărfuri și 4000 de călători, cu bagajele lor. Pentru a mișca un astfel de colos nu e de mirare că mașinile lui au o putere de 46.000 de cai, existând pentru producerea aburului 160 de focare. Ne explicăm acum și costul de 40 milioane de franci, care totuși se amortizează în scurt timp, aducând companiilor și un frumos câștig.

Pe unele din aceste vapoare apare zilnic un ziar, care publică telegramele, venite de pe continent, prin telegrafia fără fir și întâmplările de pe bord. Aceasta nu e așa de extraordinar, cum s'ar părea la prima vedere. Câte orașele de a noastre de câte 5000 de locuitori nu scot câte o „Gazetă”, mai ales că în primul caz toți cei de pe bord e cumpărată. Un transatlantic care se lucrează acum va avea și o sală de teatru, cu scenă mare, loji, fotolii, galerii. Copaniile de navigație caută prin toate mijloacele să atragă cât mai mulți pasageri, și aceasta o pot face dacă vasele lor vor fi mai reperi, mai luxoase, mai confortabile și mai pline de distracții decât a concurenților lor.

Dacă în privința mărimii, a bogăției instalațiilor, transatlanticele germane și engleze ocupă locul întâi, în privința luxului de bun gust și a înțeleții, vapoarele franceze le întrec. Mult sânge rău a făcut germanilor vaporul francez „La Provence”. Îndată ce fusese lansat pe apă — lansare făcută cu o solemnitate deosebită — „La Provence” ieși din portul Havre să-și facă cea dintâi călătorie spre New-York. În plin ocean se întâlneste cu „Deutschland”, primul vas al flotei de transatlantice germane.

Căpitanul francez vrea să arate superioritatea vasului său și comandă „de toute vapeur, en avant”. Ca o sigeată vasul francez trece pe lângă „Deutschland” să-l ia înainte. Spumând de furie, căpitanul german, dă toată putere mașinilor. Trufia germanică era în joc — și o luptă inversunată, homerică, o luptă de înțeleală și dibăcie, care a durat trei zile, s'a dat între cele două transatlantice. „La Provence” a ajuns cu câteva ore mai înainte. Franța învinsese și de astă dată.

De atunci industria germană a construit alte vapoare; Anglia de asemenea, și astăzi numai bunul gust al aranjamentului interior și al confortului mai susțin vasele franceze în grozava luptă a concurenței.

Unde se va opri acest război industrial nu se știe. Tot ceea ce azi pare extraordinar, colosal și cu nepuțință de întrecut, mâne nu e decât o vechitură părăsită și uitată. **Ernest Ene.**

x **Adolf Nadler**, fabrică de oroloage pentru turnuri, **Budapesta VIII. str. Prater 2.** O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele livrate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x **Gustav Tátray** — **Oradea-mare, str. Răkoczy**, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimită franco.

Câteva adevăruri.

Am anunțat zilele aceste că d. Lutz Korodi, cunoscutul luptător al redeschitării naționale a germanilor din Ungaria, expatriat azi în Berlin, a ținut în aula universității de acolo, o prea temeinică și mult apreciată conferință despre stările politice dela noi. Tot în aula universității din Berlin a citit în 14 Februarie o conferință cu acelaș subiect și profesorul universitar de acolo d. Hoeniger. Dsa a spus aceleaș adevăruri crude cari ustură pe compatrioții noștri unguri. Dăm la vale — după ziarele ungurești — câteva crâmpoie din conferința dlui Hoeniger, ca să se vadă, că în ciuda enormelor subvenții ce se risipesc de visteria statului în scopul propagandei filomaghiare din străinătate, ochiul nepreocupat al străinilor vede clar stările din aceasta țară a constituționalismului de contrabandă.

„Sovinizmul maghiar — a spus d. Hoeniger — visează construirea unui stat național unitar. Are în program desfacerea de Austria, încorporarea la Ungaria a țărilor anexate și încă atâtea alte planuri aventuroase. Toate aceste sunt utopii ridicole. Țintele și mijloacele politice maghiare șovine sunt deopotrivă necesitate. Cu liberalismul ei aparent înșală străinătatea, ca să-și poată face acasă mendrele netulburată.”

Conferențiarul a trecut apoi la caracterizarea celei mai faimoase incarnațiuni a politicii ungurești, care știm că este Apponyi. A citat întâi, vorbirea acestuia dela conferința interparlamentară din 1908, ținută la Berlin și a continuat astfel:

„Ministrul de culte și instrucție al Ungariei a făcut în vorbirea aceasta apologia limbii și culturii germane. În acelaș an contele n'a voit să tolereze în Ofenpest (Bpesta) o școală particulară germană. Când școala aceasta — în urma unui *avertisment dela Berlin* — s'a înființat totuși, opinia publică și presa maghiară s'a revoltat și a protestat. Limba deci, pe care contele Apponyi a considerat-o de salutară până și pentru locuitorii din lună, în Ungaria, fiii germani ai unor cetățeni germani nu puteau s'o învețe”.

D-nul Hoeniger a vorbit apoi despre limba ungurească, arătând că e, poate cea mai izolată limbă în Europa, un idiom aziatic, care nu va putea să ajungă niciodată în rândul limbilor universale, cum o visează compatrioții noștri.

A trecut apoi la politica monarhiei, spunând că viitorul poate să aducă mari și dureroase surprize Ungurilor, dacă nu vor conțeni din vreme cu politica lor de înceingea neamul unguresc în flăcările urii popoarelor conlocuitoare în monarhie. „Ungaria va ajunge obiectul de batjocură al lumii întregi dacă va continua cu politica ei de naționalitate practică astăzi” — a terminat d. Hoeniger în aplauzele unui auditoriu cult și înțeleghător.

O sentință infamă.

De Ștefan Metes.

România la sfârșitul veacului trecut apucase deabinele pe povârnișul căderii ducând cu ea în treaga Românie în abis. Sus era aristocrația cu interesele sale, care erau foarte rare ori și ale Românilor; clasa aceasta conducătoare nu și mai spunea gura cu rostirea limbii românești fiind limba aceasta pentru hamali etc. Clasa de mijloc era o negustorie hibridă iudeo-bulgaro-greacă, a cărei scop era vânzarea banului blăstămat, materialismul cel mai grosolan. Jos era harnica clasă muncitoare a țărănimii pe spatelul căreia trăiau cele două de sus și cari o exploatau în modul cel mai neomenos, neavând inimă și nedând nici un drept acelora cari erau cei mai muncitori, mai creștini, mai răbdători dintre toți locuitorii pământului românesc și prin muncă plină de jertfă a cărora vine tot ce s'a făcut mare, frumos și trainic în poporul românesc. Aceasta stare anormală, aceasta lipsă de ideal și solidaritate românească ne ducea de sigur în prăpastie dacă nu s'ar fi ivit la timp omul providențial care să ne întoarcă de pe povârnișul peirii spre drumul spinos al Damascului. Acest om a fost și este dl N. Iorga, căruia i-s'a alăturat și iubitul său tovarăș de credință și ideal dl A. C. Cuza, — a luat tot odinul celor puternici asupra sa; toate persecuțiile neromâne îndreptate în contra sa nu l-au înspăimântat, ci cu forțe intelectuale fenomenale a lucrat și lucră la îndreptarea și însănătoșirea vieții românești, îndreptându-și munca și privirea asupra tuturor Românilor în toată dezvoltarea lor istorică, alcătuiră lor socială și în toată întinderea lor geografică.

După ce dl Iorga a regenerat literatura s'a aruncat în politică, a părăsit îngusta lui cameră de savant pentru a salva neamul acesta al nostru, care merită un loc mai vrednic sub soare, căci zice: „Mi-s'a părut că zăreș în viitor o priveliște dureroasă: primejdierea vieții statului nostru (România), la temeliiile căruia săpase însiși aceia, cari pretindeau că'l servesc, și m'am cutremurat la gândul că veacuri întregi de silinți mai mult decât omenesți, de suferinți ce nu și pot găsi expresia în cuvinte, două mii de ani aproape de încordări și jertfe, ar putea să ducă la sfârșitul acesta ticălos: perirea unui popor numeros, de nobilă origine, cu însușiri alese, smulgerea uneia din ramurile cele mai pline de sevă din trunchiul omenirii pentru că în România liberă astfel au voit o haită de politicieni lacomi și orbi (*Cuvinte adevărate*, p. 26).

Câte zile triste și șuiciumări sufletești i-a produs dlui Iorga politica nu se poate spune, tot asemenea ș dlui Cuza, care luptă cu înverșunare în contra Evreilor, cari ne sug toate roadele pământului bogat al României, demoralizând o țară și un popor ca al nostru pentru scopurile lor mârșave. Profesorul dela Universitatea din Iași A. C. Cuza e de sigur cel mai mare și mai profund economist al Românilor, cel mai bun cunoscător al stării sociale-economice din România.

Prin erudiția-i vastă și temeinică, prin experiența-i răbdătoare și îndelungată a ajuns la convingerea nestrămutată, că numai un popor numeros, viguros și bogat poate străbate dealungul veacurilor, se poate păstra și produce ceva original pentru cultura omenirii. (Vezi cap. Decăderea și mărirea popoarelor în „Despre poporație”. Iași, 1899 p. 325—75.) Aplicând principiul acesta la poporul românesc mai ales din Moldova a ajuns la o constatare foarte dureroasă și anume: Români pe zi ce merge scad ca număr, slăbesc ca fizic și sărăcesc materialmente și cauza tuturor acestor rele sunt numai și numai Jidovii. Poporul acesta cunoscut ca cel mai demoralizat, mai pervers, mai scârbos dintre toate popoarele de pe suprafața pământului, a cărui deviză este „*tob șobegoim barogh*” — pe cel mai bun dintre creștini ucide-l — caută prin mijloacele cele mai ticăloase să ruineze moralmente și fizicște țărânul român, și prin el existența întregului neam românesc. Cuza cunoscând perfect toate acestea; văzând pericolul îngrozitor ce ne amenință din partea Evreilor, s'a năzuit să le cristalizeze și sistematizeze aceste idei, publicându-l în savanta-i operă „*Despre poporație*” spre a atrage atențiunea tuturor oamenilor de bine și cinstiți asupra acestor chestii cari ating în mod serios existența viitoare și propășirea Românilor. Oricine va străbate paginile acestei opere stu-

diind-o, îl va surprinde adâncă pătrundere și înțelegere a subiectului pe care îl tractează dl Cuza; urmărirea și combaterea până în cele mai mici amănunte a economiștilor străini Malthus etc.; precizarea unor adevăruri cu privire la poporație încercate de economiști străini, scoaterea adevărilor nouă prin aparatul uimitor de cunoștințe și prin resonanțel și logica puternică și zdrobitoare a dlui Cuza. Toate acestea sunt redată într'un stil românesc curat și impecabil.

Cartea aceasta va rămânea ca un monument de cugetare și logică românească, și face onoarea autorului ei și glorie poporului român. Academia Română, cel mai înalt institut de cultură a premiât aceasta operă a dlui Cuza prin care apoi a ajuns profesor la universitatea din Iași.

D. Cuza de pe catedra sa de profesor a făcut o adevărată operă de educație națională deviza lui a fost și este ca și a dlui Iorga: „Nu bucheri pagali cu diplome; nu ahtiați de cariere sterili, nu „ariviști” sacrificând totul pentru înaintarea lor, ci bărbați de înțelegere, muncitori cinstiți în toate ramurile, caractere gata a se jertfi pentru adevăr, trebuie să ne dea universitățile, ca să servească interesele superioare ale propășirii poporului nostru. Conduc de acest principiu numai a fost în stare profesorul Cuza să ne dea acea falangă de tineri însuflețiți și energici de care tremură întreg Cahalul evreiesc din falnica capitală a Moldovei de odinioară Iași. Cuza, care de peste 20 de ani s'a ocupat cu chestia evreiască, e cel mai subtil cunoscător a tuturor tainelor mișești ale Jidovilor spureați. Prin cartea sa de cugetare sobră „Naționalitatea în artă” a strigat afară cu Evreii din literatura românească, cari spurecă sfânta sfintelor a sufletului nostru împreună cu toate ideile și simțămintele noastre românești.

Prin conferințe, articole ziaristice atrage atențiunea tuturor Românilor cinstiți la gând și faptă asupra nevoii de a întenia o clasă de mijloc — meseriași și negustori — românească, scoțând Evreii din aceste ramuri însemnate și eliminându-i cu desăvârșire din satele românești pentru care sunt adevărate plăgi Evreii. De 3 ani publică strâșnicele articole în „*Neamul Românesc*” sub titlul „*Jidanii în presă*” în acestea desvârșite Cuza mișeliile neuzite ale acestui popor vagabond săvârșite pe contul Românilor răbduri; și ceace te înfioară și te revoltă e că adese acestea lucruri criminale le-au săvârșit sub priveghierea și ajutorul celor de sus cari mai au îndrăzneală să afirme că sunt conducătorii poporului nostru de dincolo. Articolele acestea au produs un oarecare interes și antipatie între Români pentru „*Chestia evreiască*” care devenia din ce în ce mai amenințătoare pentru viitorul nostru. În schimb însă Cahalul s'a aruncat cu toată furia asupra „*ferocului antisemit*” Cuza, fiindcă vedeau, că încep a fi împedcați în „*gischacturile*” lor demoralizatoare, prin agitația puternică a dlui Cuza. „*Upinia*” din Iași, „*Facla*” și „*Adivorul*” din București cu toate surogatele lor insultau zilnic în modul cel mai infam pe acest om de știință, de omenie și de caracter, care e o mândrie a tuturor Românilor. Cuza însă nu se da, cerceta mereu faptele criminale ale Jidovilor și le la la lumină, îi lovia aprig tocmai unde-i durea mai tare, țipa haita spureată cât o lua gura în lumea mare „*ai vei, ne prupudim în țara noastră strumusească*”. Se vede că Moisi ar fi umbhat prin Moldova mâncând în loc de „*vusturoi*” mămăligă, și purtând opinci.

Evreii văzând că cu aceste insulte nu pot ajunge la nimic, au recurs la cea mai perversă și condamabilă faptă pentru a discredita reputația științifică a dlui Cuza. Spre scopul acesta s'a pus în mișcare toată Jidovimea din România și Apus publicând o broșură în care vrea să arate lumii întregi, că Cuza e „*Împăratul plagiatilor*”, că el a plagiat opul său „*Despre poporație*” pomenită de Academia Română și prin care a ajuns profesor la Universitate. Broșura era semnată de un netrebnic analfabet Socor, și s'a dovedit că nu el a făcut-o fiind prea îngust la minte.

D. Cuza a intentat proces contra lui Socor pentru acest atentat criminal la reputația sa științifică. Prin pledoaria clasică — despre impresia căreia îmi vorbea așa de elogios dl N. C. Ibrim lin Iași — ce a ținut-o înaintea juraților în primăvara anului trecut dl Cuza a dovedit până la evidentă acuzațiile perfide și tendențioase ale lui Socor, și că opul său e original și nici decum un plagiat. Se știe argumentul lui Socor cu forma și fondul despre care a ris toată Româniea.

Văzând Jidovii că nici așa nu vor reuși, au

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. s. se pot căpăta la »**Librăria Tribunei**».

pus la dispoziția juraților visteria bogată a Caha-
lului. De sigur, că zeci și sute de mii de lei au dat
pentru coruperea juraților și a bătăranului Bădă-
rău cel corupt deja. Jidovii au reușit; opt jurați
și-au vândut sufletele lor întunecate pentru banii
Iacomi ai lui Iuda. Astfel jurații orbii cu desă-
vârșire sufletește prin bani, au adus sentința cri-
minală și infamă absolvând pe Socor și condam-
nând pe profesorul Cuza, omul de o superioară
inteligentă, patriotul mare, fanaticul iubitor de
neam, sufletul nobil, cinstea desăvârșită, caracte-
rul de bronz, omul de știință severă omul ideal.
La sentința aceasta are cuvânt Academia Română,
care a premiat opera dlui Cuza. Și am vrea să știu
toți ce zice Academia! Sentința această criminală
va însemna unul dintre cele mai triste și întune-
cate capitole din analele noastre, arătându-se lu-
mii întregi spre înfierare și dispreț, cum opt ju-
rați au călcat orice dreptate omenească în picioare
pentru a da dreptate Evreilor prin bani.

Iar voi Jidovi, neam spurcat și necredincios
să nu vă închipuiți că ați învins, sunteți prea răi
și perversi, prea murdari și demoralizați, prea
mizerabili și infami ca să vă lăsați în pace, Cuza
e în mijlocul vostru, vă urmărește și în mormânt
până vă distruge.

Mare dascăle! Aducătorul și luminătorul nea-
mului nostru nenorocit îți trimitem noi de diu-
coace, care ne zbatem sub jug străin, dragostea
noastră neajmărită ce ți-o păstrăm, — ești așa de
adânc infipt în sufletele noastre încât nime nu
te poate răpi. Îți dorim sănătate, ani mulți și pu-
tere sufletească pentru a merge cu orice preț
înainte, ca zdrobind dușmanii, să triumfe ideile
mântuitoare ale neamului nostru. Prin munca ta
neobosită prin suferințele și persecuțiile ce le îndu-
ri și prin jertfa desinteresată — cari nu se vor
uita niciodată — se va nutri, va crește, înflori,
va aduce roade neamul românesc, și va deveni un
factor însemnat și hotărâtor de cultură și civili-
zație în Orientul Europei.

Generațiile vrednice ce vor urma se vor în-
china înaintea Ta și te vor proslăvi alături de dl
Iorga, fiindcă ați crezut, când nu credeau alții,
ați muncit, când o întreagă societate era prinsă în
cătușele lenii pompoase a Orientului, ați iubit în
zile de ură și ați luptat drept în vremea celor mai
urite țesături de intrigă și celor mai josnice miș-
cări de invidie, v-ați făcut înmăit datoria voastră
în epoca desertărilor cinice dela cele mai elemen-
tare datorii culturale, sociale și naționale!

Serată literară în Brad.

— Corespondență particulară. —

Brad, Februarie 1912.

Serata literară a meseriașilor români din Brad,
împreună cu dans asucea foarte bine atât în
privința morală, cât și materială. Publicul din
Brad și jur abia a început în sală.

Șezătoarea aranjată de tineret a fermecat pu-
blicul. Fetele tinere: Ida Cainap, Septimia Co-
stin, Melania Indrieș, Iulia Cioflica, Nina Pop,
Elena Busa, Roma Costin și N. Șiclovan, colfele
de comercianți, tâmplari și papucari: Teodor Bar-
na, Dumitru Jurma, N. Popescu, Ales. Almășan,
Ales Crainic, George Julea, Teodor Pop și Vasile
Costin, toți îmbrăcați în costumul nostru romă-
nesc pitoresc, — fetele cu furca la briu torcând
din caiere au fost acoperiți de aplauze frenetice
la ridicarea cortinei.

Corul a cântat „Foaie verde de trifoi”, după
care a urmat „Balada” de G. C. declamată de d-
șoara I. Cioflica, apoi un cântec din fluer și după
el „Toarce lele, toarce”, pe urmă poezia „De voi
muri” de O. Goga declamată de d-șoara Elona
Busa.

În urmă s'a cântat tot în cor mixt „Mândruță
cu ochii verzi” și „Plugarul”. Cântările fiind bine
succese au fost răsplătite din partea publicului
numeros cu aplauze îndelungate. Pentru instruc-
ția cântăreților merită laudă zelosul teolog d.
George Popa.

A urmat apoi reprezentațiunea piesei „Cinel-
Cinel”. Toți diletanții s'au achitat foarte bine

de rolurile lor. Cu deosebire a plăcut publicului
rolul ui Graur, jucat de Jurma și a Frorichi, jucat
de d-șoara Ida Cainap, apoi al boerului Sandu,
jucat de T. Barna. Și aci aplauzele publicului abia
au încetat.

În urmă s'a început dansul, — toți jocuri ro-
mânești — care a durat până în zori cu multă
voie bună.

Partea materială încă n'a rămas îndărătul ce-
lei morale, căci pe lângă publicul din jur au par-
ticipat aproape toți meseriași din Brad, peste 50
de nași asemenea reprezentanții corpului didactic
dela gimnaziul local.

Intratele au fost 305 cor. 70 fil. Spesele 105
cor. 70 fil. Venit curat 200 cor.

Au suprasolvit dnii: Dr. Ioan Papp, avocat,
10 cor., Nicolae Borza, Lazar Copos, Aron Crișan
câte 2 cor., Sofron Păscuț 2 cor. 60 fil., Dr. Tibe-
riu Tisu 5 cor., Sabin Indrieș, Petru Florinca,
Petru Cioflica, Ilie Zirna, E. Hălmăgian, teolog,
Gheorghe Popa, T. Ghioanca, Vasile Crucin, Ioan
Cutean, Al. Draia, Gheorghe Jula învăț., câte 1
cor., Ioan Sabău 40 fil., Mihail Tănase, Ter. Sa-
bău, Boca Iosif, Al. Costina, Ioan Bota și Ioan
Rudian câte 20 fil. Au contribuit dnii: Alexandru
Kugel, comerc. 5 cor., dl protop. și dep. V. Da-
mian, I. Pratscher și Toma Oțel câte 4 cor., dl Em.
Comșa, director de bancă 5 cor. și d. Ioan Ghisa,
compt. 3 cor., — pentru cari oferte numiți dnii
primească sincera mulțumită a meseriașilor.

Laudă se cuvine bravilor meseriași cari au
urmat exemplul celor din Sibiu, Blaj, Bistrița,
Arad etc., căci în ei este nădejdea națiunii.

V. B.

INFORMAȚII.

ARAD, 17 Februarie n. 1912

— **Fruntaș la — bal jidovesc.** Dămăzi „un
preot de pe Rovine” a arătat că fruntașul națio-
nalist Dr. Aurel Grozda din Buteni practică acasă
la dansul principiul separării naționale așa, că
în casa sa își dau întâlnire toți micii și marii sa-
trapi împotriva cărora tună și fulgeră fruntașul
pe la adunări populare. Drept răspuns fruntașul
a trimis 100 cor. *răscum-părare*, la colecta pentru
organul popular al „Românului”. Acum ni-se a-
nunță din Buteni că la balul jidovesc aranjat a-
colo a luat parte și — d. Dr. Aurel Grozda. Spe-
răm că fruntașul va mai trimite 100 cor. *răscum-
părare*, ca... onorarea națională să fie salvată.

— **Reprezentăția plugarilor din Arad.**
Reprezentăția teatrală a plugarilor din Ar-
ad, care se va ținea la Casa Națională, va
avea loc nu azi Sâmbătă, cum din greșală
s'a anunțat, ci mâine Duminecă seara.

Indemnăm încodată publicul romă-
nesc să încurajeze cu prezența sa silințele
vrednice de laudă ale plugarilor.

— **Aehrenthal în agonie.** Starea ministrului
de externe continuă a inspina cele mai serioase
îngrijiri. Medicii, adunați în jurul patului bol-
navului, mai țin numai cu excitante viața în el. Ca-
tastrofa este așteptată în tot momentul.

— **Manifestație de simpatie regelui Albert al
Belgiei.** Din Bruxelles se anunță: Marea grevă
a muncitorilor mineri s'a terminat cu învingerea
greviștilor. Guvernul a depus pe biroul camerei un
proiect de lege, care împuternicește guvernul, ca
în unele împrejurări să înceapă tratative cu mun-
citorimea grevistă. Această intervenție a guver-
nului în aplanarea conflictului dintre muncitorii
mineri și patroni s'a făcut la insistența regelui
Albert, a cărui sentimente democratice sunt cu-
noscute de toți. „Prințul socialist”, cum a fost
numit regele înainte de a ocupa tronul, a urmărit
întreaga mișcare actuală a muncitorilor, cerând
zilnic raport amănunțit despre starea lucrurilor.
Când a aflat că în urma grevei familiile munci-
torilor duc cea mai neagră mizerie, a dat ordin

guvernului să silească la primirea pretențiilor
muncitorimeii pe patronii încăpăținați. Interve-
nind guvernul pacea s'a încheiat, începându-se
munca pretutindeni.

După terminarea lucrului, muncitorii uzinelor
din apropierea capitalei au plecat cu toții în oraș,
oprindu-se înaintea ministerului, unde au mani-
festat zgomotos pentru regele lor iubit și pentru
guvern. După această manifestație de simpatie,
care a fost privită de un public imens, muncito-
rimea s'a împrăștiat în ordine, discutând însă
aprinz evenimentul zilei.

— **Inundații în România.** Din București ni-se
scrie: Prefectura județului Romanați face cunos-
cut ministerului de interne că în dreptul comu-
nelor Jieni și Scărișoara, s'au format zăpoare din
cauza sloiurilor blocate, cari sunt lungi de peste
600 metri și groase de peste 2 metri.

Oltul se revărsă continuu spre județele Olt și
Teleorman. Locuitorii din satele vecine au fost
scoși să spargă ghiata, dar nu au mijloace sufi-
ciente.

Ministerul de interne a intervenit la cel de
războiu, pentruca Oltul să-și reia cursul, ghețu-
rile să fie sparte cu dinamită.

Prefectura de Ialomița telegrafiază: ghețu-
rile pe Dunăre și Borcea, au acum scurgerea li-
beră. În ultimul timp însă apele au crescut și pă-
nă acum Dunărea s'a revărsat în dreptul comu-
nelor Dighisul, Maltezi, Cegani, Bordușani și Fă-
căeni, inundând aproximativ 3000 hectare semă-
turi pe moștile: Stelnică, Maltezi și Cegani.

Infundarea ghețurilor se crede a fi în jos de
Cernavodă, punctul principal fiind la Hirșova;
toate trenurile din baltă, în dreptul comunelor
din plasa Fetești sunt amenințate a fi complet
inundate. Revărsarea Dunărei a început Joi
noaptea și continuă.

— **Succesele șovinismului unguresc.** Se ma-
ghiarizează acum și Germania. O firmă din Mül-
lenbeck, având o afacere cu poliția din Eperjes
și știind că la serisoarea nemțească nu va primi
răspuns, a scris serisoarea ungurească în chipul ur-
mător:

„Alájegyezte cég kérelem bol munkásság,
érdekes tisztelettel körül, értesítés, által az lent
kozlelbi állítólag, személy az röl — ott —
után — amott elhuzgál övé való közt lehetőség
tekin, tetbevetél után állóre kérdkérdez.

Egy szabadságlevél meg tetszetős vissza
felelet összezereszt, en mellett, efféle as esetleg
költtség ben Markos.

Helyet as tartóztat értesítés. megköszon en
ban eleve legjobb...”

Șovinii noștri vor triumfa căci ce le pasă lor
dacă cineva le batjocorește limba...

— **Fraudele unui general rus.** Fraudele în ar-
mata rusoască sunt la ordinea zilei. De curând a
fost arestat generalul Tomașevici, care prin iscă-
lituri falsificate a defraudat casa asilului de copii
orfani înființată în Actersburg după războiul ru-
so-japonez din 1905.

Generalul a furat suma de 22 de mii de ruble.

— **Conferența dlui de Martonne.** Din Bucu-
rești ni-se scrie: D. de Martonne a ținut o confe-
rență Joi la orele 5 și jumătate seara, în sala cea
mare a fundațiunei Carol I. Se aflau de față dna
Spiru Haret, dnii Em. Porumbaru, S. Mehedintzi,
Pompiliu Eliade, Tziagara Samurcaș, etc.

D. Pangrati, rectorul universității a prezentat
pe conferențierul auditorului. Dsa a arătat nume-
roșilor studenți și studente cari umpleau sala, ce
merite are d. de Martonne în lumea științifică.

D. de Martonne a început conferența, care
trata despre geografie în general, crizele prin
cari a trecut această știință și rolul ei în viitor.

Geografia pentru mulți e un conglomerant de
fapte, nu o știință, cecace nu e exact. Dacă deo-
camdată această știință trece printr'o criză, acca-
sta e o criză de „creștere”, de sporire a cunoștin-
țelor. Geografia e și o știință foarte veche și în
acelaș timp și foarte tinără și aceasta nu e o pa-
doxă, căci deși de mult a luat naștere, a fost opri-
tă de multe ori în dezvoltarea ei.

Dsa face apoi istoricul acestei științe, începând
de la Herodot. Pe acea vreme, geografia
era o știință pur descriptivă. În evul mediu nu
putea să facă adevărate progrese. Descoperirile
geografice însă făcute de Cristof Columb, de Va-
co de Gama și alții, au lărgit cercul cunoștințelor

geografice, descoperirea imprimeriei a răspândit cunoștințele geografice; descrierile și descoperirile astronomice ale lui Copernic și Galileu au arătat forma reală a pământului, mișcările lui și poziția ce o ocupă în sistemul solar.

Varenus, apoi Sebastien Münster, au scris primele tratate științifice de geografie; în urmă mai aproape de noi, Richter și Humboldt au dat geografiei o înfățișare mai științifică. S'au făcut însă în veacul al 19-lea descoperiri geografice și mai însemnate, s'a măsurat exact pământul, s'a perfecționat cartografia.

Cu toate acestea geografia nu e încă oficial recunoscută. În Franța chiar, nu vei găsi geografia ca secțiune independentă la vre-un institut. La Academia franceză e o secțiune de „geografie și nautică”, iar Academia de științe morale politice, e unită cu secția istorică. Cu toate acestea, la această Academie, geografia face adevărate progrese.

După această paranteză face elogiul lui Humboldt, trece în revistă ultimele progrese, lucrările lui Reclus, înființarea revistelor speciale și conchide că geografia trebuie să fie generală, să țină socoteală de principiul cauzalității și să localizeze fenomenele.

Geografia trece printr-o criză, căci nu e generalizat totul, are un material prea bogat și nu l-a ordonat, dar aceasta e opera unui viitor apropiat.

Conferențiarul a fost aplaudat cu mult entuziasm.

V. A.

— **Știri aviatice.** O veste tristă și mai rar alta bună, se vede că aceasta e soarta exploratorilor văzduhului. Din aerodromul dela Johaniethal se telegrafiază despre catastrofa unor aviatori răniți de moarte într-un sbor ce încercaseră. Aparatul s'a prăbușit și ei au fost striviți sub greutatea lui.

Din Londra vine știrea că aviatorul Cody a construit un aparat de oțel — pentru cinci persoane și pilotul. Iar până când în străinătate lumea a uitat de mult cele dintâi impresii al văzduhului, în Ungaria — unde se face teoria aviației la oabaramă — fără ca unul singur dintre acești teoreticieni să se fi putut ridica dela pământ — se va deschide o școală de aviație cu sediul în Arad, sub patronajul contelui Teleky.

— **Răsunarea unor muncitori.** Directorul unei fabrici din Lodz și locțiitorul acestuia, probabil la vre-o adunare, în discuția asupra muncitorimei s'au pretat la insulte cari au revoltat personalul întregii fabrici. Și fiindcă nu se găsea între ei nimeni despre care s'ar fi putut spune cu adevărat că e bețiv și leneș, au hotărât să se răsbune sau să facă pe cei doi amploiați să-și ceară iertare. I-au așteptat dar — și când au intrat în fabrică, i-au prins și i-au virit cu forța în câte un ge-

mantan și hai cu ei la plimbare în lungul și latul fabricii. La fiecare sală se opreau și deschizând geamantanele, întrebau de vreau să-și ceară iertare. La răspunsul negativ al „bagajelor” au început să joace cu geamantanele oima, până când gravii cavaleri — tăvăliți în regulă s'au răsgândit și au dat reparație muncitorimei.

— **Crimele Comitagiilor.** Bandele bulgare din Macedonia își încep iarăși operațiile lor criminale. O telegramă din Salonic cu data de 15 Februarie spune, că în apropiere de Potles în ținutul Grabsko au fost uciși șapte fruntași mohamedani. Jandarmeria trimisă în urmărirea bandei a trebuit să ducă o luptă strânică cu hoții, în care au căzut victime de ambele părți.

Banda n'a putut fi prinsă.

— **Sărutul omoară.** În lumea medicală s'a discutat în multe rânduri pericolul sărutului mai ales pentru vârstarele tinere. S'a și pornit un curent împotriva sărutului copiilor și nu arareori am văzut copii mici cu inscripția pe șervetel de sub bărbie: „Dacă mă iubești, nu mă săruta!”

De curind a apărut un studiu asupra pericolului propagat de sărut, datorit ilustrului bacteriolog Dr. I. P. Limonds, directorul laboratorului de bacteriologie din India.

Intr'un articol din „Revue” Dr.-ul Limonds arată cinci cazuri de infecțiune tuberculoasă datorită numai sărutului părinților și a rudeniilor. Erau copii în vârstă dela cinci luni până la trei ani cari s'au infectat din cauza sărutului părinților lor bolnavi de oftică. Un alt caz este al unei fetițe de opt ani, care infectată de sărutul bunicii sale bolnave de asemenea de oftică a murit în scurtă vreme.

Iată de ce insistăm și noi pentru cruțarea copiilor de sărutări, cari pe lângă că nu sunt de loc estetice, sunt cu totul periculoase.

— **Patru ani temniță.** Casierul băncii ungurești din Ghorla a scăpat foarte lesne cu o pedeapsă de patru ani temniță pentru 114 cazuri de falsificări de acte și 160 de mii de coroane fraudă.

Intr'adevăr după ce Felikse Lazar, acesta e numele casierului, a înșelat clientela băncii — în mare parte țărani români — cu suma enormă de mai sus și-a luat catrafusele și a șters-o în România unde a trăit vre-o câteva luni ascuns. Poliția românească l-a prins însă și l-a estradat justiției maghiare, care s'a îndurat să-i dea o corecțiune cam puțin corespunzătoare cu paguba bieților țărani.

— **Incoronarea unor morminți.** Din Petersburg se comunică, că consiliul comunal din Paris a trimis o delegație la Moscova, care să așeze cunune pe mormintele eroilor căzuți la 1812 în lupta de lângă Moscova. Delegația a sosit alaltăeri în a doua capitală a imperiului rus eri a azistat ua slujba dumnezeiască ce s'a făcut în amintirea soldaților îngropați în pământ străin. După încoronarea mormintelor, delegația a fost primită de consiliul comunal al orașului, care a dat grandioase festivități în onoarea francezilor. La banchet s'a accentuat din partea oratorilor prietănia franco-rusă, ce trebuie să îndrume politica externă a celor două țări. Trecutul este uitat a zis primarul Moscovei, să căutăm să așezăm temelia viitorului, în înțelegerea reciprocă, dintre noi. Seara a fost reprezentatie de gală la operă.

— **Ofițerii și petrecerile.** Împăratul Germaniei, a dat un ordin cuminte prin care interzice ofițerilor să aranjeze baluri și petreceri, din cauza multor cheltuieli ce încearcă bugetul aducându-și astfel în încurcături materiale. Un alt motiv, care a îndemnat pe împărat să dea ordinul acesta este și neglijența serviciului, ce urmează de regulă după nopți petrecute. În urma acestei dispoziții, au fost contramandate toate petrecerile anunțate din partea ofițerimii, între cari și balul ce era să-l dea prințul de Schleswig-Holstein, Günther. După cum se comunică din Berlin, corpul ofițerilor a luat cu plăcere la cunoștință ordinul Suvveranului, văzându-se scăpați de multe și costisitoare îndatoriri față de societate.

— **Ofițeri defraudatori.** „Giornale d'Italia” aduce știrea, că ministerul de război a dat peste mari defraudări făcute în jurul transportului de muniții în Tripolitania. În aceste defraudări sunt implicați mulți ofițeri, contra căror ministrul a pornit cercetare.

— **Un nebun în trenul accelerat.** Pe linia dintre München-Berlin trenul accelerat de Joi după amiază gonea în plină viteză când în apropierea gării Gösnitz un tinăr pe jumătate gol a sărit pe un vagon. Cu istețime de mamnuță sărea de pe scări prin geamuri și ajungea în coridoare, în vreme ce trenul lăsa în urmă satele întocmai ca niște îngrămădiri de umbre. Pe unde trecea nebunul sfărâma toate geamurile, pe urmă a trecut din vagon în vagon, înțepenindu-se cu siguranța unei statui pe puntea de fer, cu toate că aceasta tremura sub picioarele lui ca valurile unei ape răsvrătite. Când a ajuns la locomotivă, s'a

Leon Tolstol.

218

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

El aștepta cu o neliniște dureroasă sfârșitul acestei afaceri pe care el o începuse, dar pe care nu mai era stăpân s'o curme. Un sentiment omenesc personal domină o clipă spectrul artificial al vieții lui și pe care îl slujea de atâta vreme cu stăruință. El încerca în sine însuși suferințele și moartea pe cari le văzuse pe câmpul de bătăie. Greutatea care-i apăsa capul și pieptul îi sugera o preocupare de suferință și de moarte. În momentul acela el nu cerea nici Moscova, nici biruință, nici glorie; el nu dorea decât un singur lucru: liniștea și libertatea.

Pe când se afla la Semeonovski, șeful artileriei îi propusese ca să trimită pe înălțimi mai multe baterii pentru a fortifica focul în contra trupelor rusești, concentrate la Kniascovo. Napoleon aprobă această măsură și porunci să fie ținut în curent cu efectul pe care-l vor produce acele baterii. Aghiotantul veni să-i anunțe că, cu toate cele două sute de guri de tunuri îndreptate asupra lor, Rușii se țineau pe loc.

— Focul nostru le cosește rânduri întregi, dar ei tot nu se urnesc, zise aghiotantul.

— Se vede că nu le ajunge! făcu Napoleon cu vocea răgușită.

— Sire?...

— A! ei vor și mai mult? Ei țane, mulțumiți-!

Zeci de mii de oameni în uniforme variate și în ati-

tudini diverse acopereau câmpiile și livezile pe cari de veacuri întregi țărani din Borodino, Groki, Sevardino și Semeonovski, duseseră turmele la păscut și semănașeră cereale. Pe locurile ocupate de ambulante, pământul și iarba erau imbibate de sânge. Mase de răniți, cu chipurile răvășite, rătăceau aleiți și flămânzi, păseau sub conducerea șefilor lor. Alții iar stăteau pe loc și urmau să-și descarce armele.

Pe tot câmpul de bătăie așa de frumos și vesel cu scânteierea baionetelor și cu fumul plutind sub soarele dimineții se întindea acum o brumă umedă și neagră ce răspânda un miros greu de salpetră și de sânge. Un nor se sparse și ploaia începu să cadă peste cadavre, peste răniți, peste cei îngroziți, peste cei flămânzi și peste cei șovăinzi.

Oamenii extenuați, fără odihnă și fără hrană, din ambele tabere dușmane începură să se întrebe dacă trebuia să mai urmeze a se extermina. Pe toate fețele se citea șovăirea.

Dar cu toate că pe la sfârșitul acestei bătălii oamenii simțiră toată oroarea faptelor lor, cu toate că ar fi fost fericiți s'o sfârșească, o forță misterioasă îi conducea; și plini de sudoare, de praful de pușcă și de colb. artileriei obosiți și răniți urmau să aducă muniții, să aprindă fitilul, iar obuzurile urmau să sboare în cele două tabere vrăjmașe, sfârșind carnea omenească. Și opera teribilă care nu se îndeplinea din voința oamenilor și a Celui care conducea lumile și pe oamenii, se urma. Ori cine ar fi zărit ariergarda desorganizată a Rușilor, ar fi zis că Francezii nu mai aveau decât o mică sfortare de făcut pentru ca armata rusească să dispară. Tot așa, ori cine ar fi văzut ariergarda armatei franceze și-ar fi zis că Rușilor nu le trebuie decât o mică sfortare pentru a-i distruge pe Francezi. Dar nici Francezii, nici Rușii nu făcuseră acest efort, și flacăra bătăliei se stinse încet-încet.

La începutul luptei, Rușii se aflau pe drumul Moscovei pentru a tăia calea inamicului; și la sfârșitul luptei ei se aflau pe aceleași pozițiuni.

XXXVII.

Kutuzow înconjurat de generali săi, asculta diferitele lor păreri asupra situațiunei; chipul său se făcea din ce în ce mai îngrijat și mai trist. Din toate câte se vorbeau în juru-i, un singur lucru reieșea cu limpezime: că nu mai era nici o posibilitate materială de a apăra Moscova. Dacă vre-un comandant în șef nesocotit, ar da ordinul să se înceapă iar lupta, ar avea loc o confuziune oribilă, dar bătălia tot n'ar avea loc. Șefii de partide și chiar soldații gândeau la fel, fiindcă recunoșteau că pozițiunile erau imposibile și că dacă s'ar bate, erau siguri că vor fi înfrinți. Dacă Boenigsen stăruia pentru apărarea pozițiunei și dacă alți generali mai discutau această, nu era decât de gustul certei și al intrigei, iar Kutuzow știa aceasta.

Boenigsen, așifând sus și tare patriotismul său rusec la care Kutuzow răspundea cu o strîmbătură, reclama cu energie apărarea Moscovei. Kutuzow cunoștea prea bine scopul urmărit de Boenigsen: în caz de înfringere, el ar arunca răspunderea asupra lui Kutuzow, iar în caz de succes el și-ar atribui tot meritul. Dar Kutuzow era chinuit de o altă întrebare căreia nu-i putea găsi un răspuns. „Este cu putință ca eu să fiu acela care l'am lăsat pe Napoleon să ajungă până la Moscova? Și cum de au ajuns lucrurile până aici? Oare ieri i-am trimis eu lui Platow ordinul de a se retrage? Sau alaltăieri seara când am ațipit și când i-am dat lui Boenigsen porunca de a lua dispozițiunile — sau cu mult mai înainte? În tot cazul Moscova trebuie să fie părăsită. Trupele trebuie să se retragă, iar eu trebuie să dau ordinul de a se retrage.”

(Va urma.)

repezit cu cuțitul la mecanic, și numai după o luptă groznică le-au reușit să-l desarmeze și să-l predea agenților sanitari la prima gară.

— **Inundații.** Din toate părțile vin știri despre ravagiile făcute de inundațiile din timpul din urmă.

Părțile sătmărene dintre Tisa și Someș sunt sub apă pe o întindere de 80 de mii de jugăre catastrale. În satul Pamiola din două sute optzeci de case, numai patruzeci sunt salvate. Celelalte toate sunt cuprinse de potop. Lucrările de salvare s-au executat de armată, care a fost chemată în grabă. Victime omenești nu sunt; pierderile însă în nutreț, unelte și vite sunt mari. Deosemena oamenii sunt lipsiți de hrană, deoarece apa a cuprins totul.

În comuna Crasna din com. Sălagiu s-au înecat doi oameni, cari noaptea târziu neștiind nimic de potop au trecut în căruță peste podul râului Crasna.

Podul însă la mijloc era rupt de apă, așa că amândoi oamenii, cu cai și cu căruță cu tot au dispărut în valuri.

— **Dramă pe un far.** Din Madrid vine știrea, că o nenorocire care a costat viața alor doi paznici s'a întâmplat pe farul de pe insula Cobeira. Din cauza furtivei ce domnea pe ocean cei doi paznici au fost izolați în far unde au stat 22 de zile fără a putea avea vre-o comunicare cu lumea din afară. În zadar au ridicat ei steagul alb pentru a chema în ajutor corăbiile, cari treceau pe acolo, căci nu se puteau apropia mimeni de far.

Isprăvindu-li-se proviantul nenorociiții paznici au trebuit să moară de foame.

— **Doi nebuni omoară pe tata lor.** Din comuna Lunca (com. Caraș-Severin) ni se scrie: Doi fii ai bătrânului Vitel un fecior însurat cu patru copii și o fată mai în etate au înebunit și au ucis într'un mod îngrozitor pe tatăl lor. Fata l'a ținut de păr și băiatul i-a tăiat grumazul cu cuțitul.

Cei doi nebuni au eșit apoi pe stradă atacând pe trecători.

Amândoi au fost prinși de jandarmerie și trimiși la Pesta în ospiciul de alienați.

— **Un incident cu profesorul Kmety.** „Frankfurter Zeitung” publică în numărul său de ieri o „Cronică ungară” tratând diferite chestii culturale din Ungaria. Articolul vorbește și despre universitatea din Budapesta, amintind în legătură cu aceasta și de un caz de neînțelegere sovină a unui profesor Kmety Károly. Spune, că cu prilejul înscrierilor din Ianuarie între studenții, cari voiau să-și subscrie indexul cu Kmety se afla și un turc din Bosnia, care conform obiceiului religios purta fesul în cap. Ajungând la rând studentul musulman, Kmety s'a uitat lung la el și indignat de necuviința tinărului i-a ordonat să-și desceapere capul. Studentul i-a ripostat însă, că religia musulmană nu-i îngăduie așa ceva. Răspunsul acesta hotărât a scos din sărite pe profesor, care i-a declarat că nu iscălește indexul și că poate pleca. Cazul acesta a ajuns înaintea decanului, care va aduce hotărâre.

Profesorul Kmety (slovac renegat — N. R.) este un clerical intransigent și un șovinist neîmpăcat — termină articolul.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

ECONOMIE.

„Sămănătorul” tovărășie agricolă în Gherla. Onor. membri ai tovărășiei agricole „Sămănătorul” sunt prin aceasta invitați la adunarea generală ce se va ține Luni în 12 l. c. la 10 ore a. m. în localitățile filialei institutului „Economul” în Gherla cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul directorului tovărășiei despre înregistrarea firmei și luarea dispozițiilor necesare cu privire la începerea activității tovărășiei.
3. Alegerea, respective întregirea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
4. Eventuale propuneri.
5. Închiderea adunării. Cu toată stima: Ioan Godolan, m. p. președinte, Andrei Todoran, m. p. secretar, Iuliu Popp, m. p. director.

BIBLIOGRAFII.

A apărut în editura librăriei C. Sfetea: Spiridon Popescu: „Zări de Iulie”, nuvele și schițe și se află de vânzare la Librăria „Tribuna”. Prețul 2 lei.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Petru Ardelcan, Văsad. Am primit 10 cor. abonament până la finea anului 1911.

Ioan Părvu, Satulung. Nu am primit suma de 7 cor. în abonament.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

Femeie care se pricepe la broderie și agenți se primesc la **Singer Co.** fabrică de mașini de cusut soc. pe acții, Arad, *József főherceg-ut 9.* — Se recere cunoștința limbilor: române, germâne și maghiare.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi”.

O foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, înțirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o navelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de pretutindena, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cei mai de seamă scriitori născuți dincoase de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărghitar prețios pentru fiecare casă românească! Căci cine nu dorește să cunoască și înțirarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror scriu și cetește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presei. Se găte în fașimil capurile tuturor foilor românești de dincoase de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procepe a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri” de Al. Ciura

ca cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rind pe rind toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 23 nuvele, a căror subiect e luat din viața frașilor noștri. Moti din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoșe limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procurându-ți o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adăvărât eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, se pot căpăta și pe note. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

SFAT ȘI AJUTOR

celor cari sufer d iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, încuierea scaunului, sgrciuri de stomac, greață, amețală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbinare, etc. le recomandăm:

Picăturile de stomac »Brády«

mai înainte »picăturile Mariacell».

Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 1.60, sti. lă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 4.80. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

BRÁDY K. farmacie la „Regele Ungariei” în VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe »Sta Maria de Mariacell», la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

IOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrásy-u. 18.

Recomand numai fabricate de clasa

primă ca: cuțite de buznar, bri-ciuri de ras, foarfeci de oțel, instru-

mente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădini, bantage; legături la curarea morburilor se cefteuiește prin oameni experți. Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se cefteuiesc garanție de oameni experți.

Se caută

un învățător suplentpe 3 luni, — a se adresa d-nului *Laur. Moldovan*, inv. în Bazna.In grădina de iarnă a
„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang. In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină. Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák**, hotelier.**Imprumut ieftin,**

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plățire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminare cu acetelin și vând obiectele necesare

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comerclală.

Pálmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

Vânzare de altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine voiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze cu încredere la pepiniera condusă conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ós-Csanád, Torontálmegey.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimit franco și gratuit.

Telefon 982.

Balog Sándor,

cárnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

PEPINIERELE VÁSÁRHELYI & HAIDU BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și lăferează cele mai alese soiuri: *Române, Franceze și Ungare* — Servește cu cele mai renumite vițe de Delaware producătoare de cel mai fin și bine plănt vin, recunoscut în lume. — Comandele se efectuează prompt și în calitate inescapabilă garantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România. Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și viguroase ca de 2 ani, lăstar i crescuți peste 50—100 cm. și portaltoiul în perfecta stare a sănătății, după cum testează certificatul din *Catalogul* mai recent, care la cerere se trimite ori și cui gratis și franco. —

Este în interesul on. public, că fiind cererile foarte multe, să grăbească cu comenzile spre a putea avea varietățile dorite. La cerere sunt rugați a ne arăta adresa exactă și că în care ziar au citit anunțul nostru.

Salon de haine bărbătești**J. Schneider, Sibiu**

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J.**Cluj — Kolozsvár,**
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

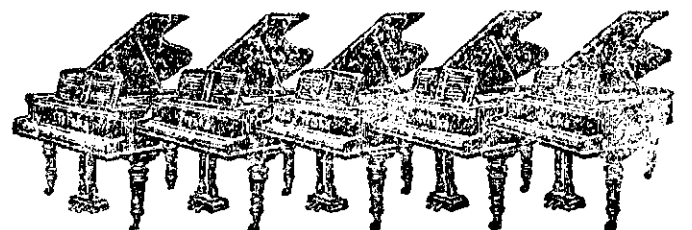
Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

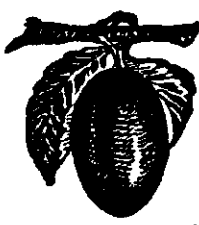
Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl. Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței. Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicel și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

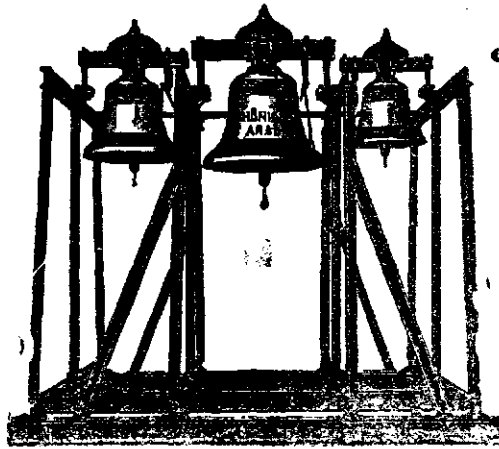
Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

In fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobil presiune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de motoare cu benzina. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini agricole din Losonc, societate pe acți: Mașini de sămănat »Losonci-Drill« cilindrice. »Record-Drill« cu linguță și »Record II.« patentat. — Site pentru bucate sistem Kalmár Garnituri pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru stecle. — Fabricațiile: International Harvester Company of Amerika Mc. Cormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit. Grape cu dinți arcași sistem Mc. Cormick. Cară pentru aruncarea gunoierului sistem Corn. King. Presse de fân și mașini, universale de măcinat. — Trimite despre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenc-ter 1/b. Telefon 87.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

însoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

Papp K.

orologer de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri și mașini și lucrări de aramă.

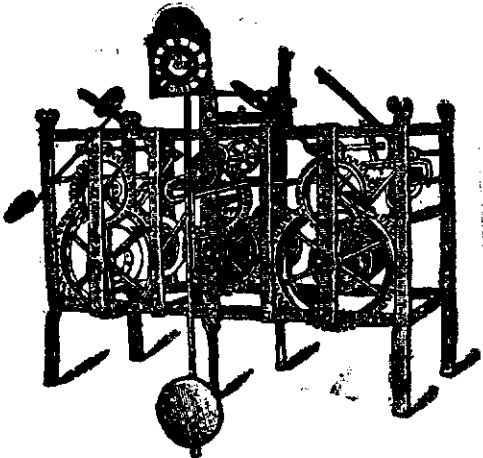
Temesvár-Gyárváros,

Fő-utca 34.

OROLOGE DE TURN

construcția ce mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparaturile astorfel de orologe să efectuească conștient și ieftin. Preliminare de spese gratuite.

Lucrează! Mașini pentru fabricarea de ghiță, pentru răcire, aparate de ars rachie și fabricarea berel, aparate de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

Prăvălia de modă englezească. — Angol-divat áruház.

Dej — Dész, (Comitatul Szolnokdoboka)

Cele mai frumoase articole pentru domni și dame, precum: blane, pardesie, cămăși pentru domni, pălării, berete, ciorapi, cravate, batiste, geamantane, săculețe pentru dame și ori-ce articole de călătorie.

Singurul magazin de ghețe pentru domni și dame.

Prețuri fixe — solide.

Cu stimă

Lovass Zoltán és Társa.

Articole noi pentru orice sezon!

Depozit pentru pălării prețesți, calitățile cele mai bune.

Costume admirabile pentru domni.

Anunț!

Aduc la cunoștința foștilor mei mușterii, on. public și tuturor acelor cari m'au cunoscut sub numele de *Seelinger M. Andor*, că mi-am maghiarizat numele de familie în *Aradi* și sub această nouă firmă am

deschis o prăvălie de ghețe

Strada Salac nr. 1.

în localitățile d-lui *Róna Jenő*, dela care am cumpărat depozitul și atelierul. — Noua prăvălie am renoit-o cu marfă indigenă, americană și engleză, iar marfa luată dela d. *Róna* o vând în prețul cu care eu am cumpărat-o.

Țin în depozit ori-ce ghețe de domni, dame și copii, ghețe de bal, păpuși și pantofi. Cu stimă:

Aradi (Seelinger) M. A.

Arad, Salac-utca 1.

Ioan Kallap

industrie de ceară și turtărie mare.

Arad, Strada Deák Ferenc 6.

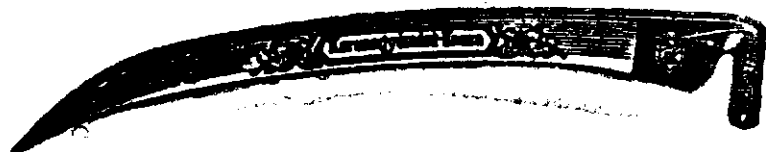
Casa proprie.

Telefon 863.

I-și recomandă luminile și toate obiectele în acest ram pentru biserici și alte scopuri.

Eplropille și vânzătorii primesc rabat mare.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găesc între ele. Pentru trăsnicia fiecărei bucăți garantăm.

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2.- 2-20 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la **Lengyel Testvérek** magazin de coase

Kaposvár, Fő-utca 22 T.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusa!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drougeriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 1-60
Portorico 1/2	» 1-90
Cuba 1/2	» 2-—
lava aur	» 1-70

Cafea prăjită:

(În prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 1-90
Calitate fină 1/2	» 2-20
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me-nado, Mocca) 1/2 Chlgr.	» 2-60

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 2-50
Tea de Congo 1/2	» 3-—
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	» 5-—
Tea imperială foarte fină 1/2	» 6-—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	» 6-—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Chlgr.	» —80

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 1-90
1 litru rum fin de Brazilia	» 3-40
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	» 3-50

Renunțul »ARDEIU KOTÁNYI« se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea. (Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și

ARAD, József főherceg-ut Nr. 3.

în edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár” Nr. telefonului 809.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare — Sunt recomandate cu deos-bire CLOPOTELE GAURITE, de dănsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyszerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj,
plăci de marmură artificială, terrazzo și
mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi,
țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub
sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte
de cheltuieli și planuri pentru poduri
de beton cu construcție de fer și pen-
tru betonizarea trotoarelor.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au *regulator cen-
tral* și mecanism de așezat cu mâna. —
In urma arderei regulate a oleiului, motoa-
rele nu produc nici un miros neplăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 flier.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

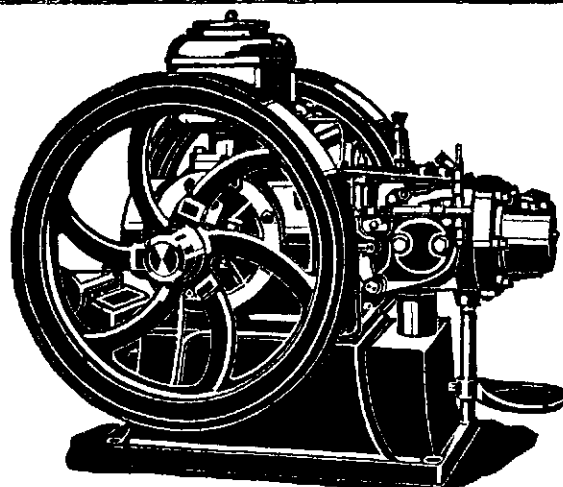
Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Indărățul Operel.)

Condițiuni favorabile.

Prețuri ieftine.

Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

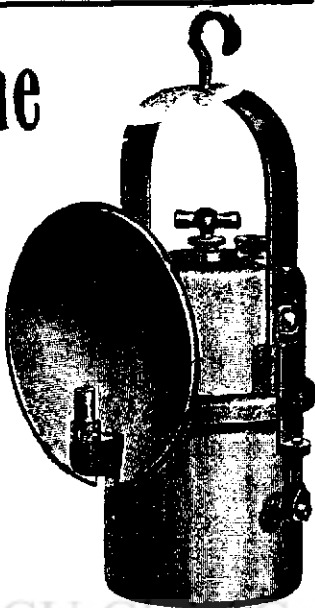
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

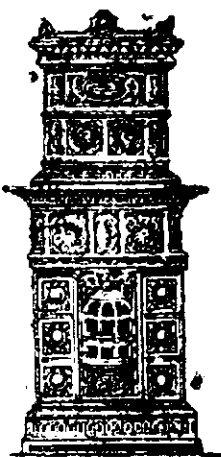
Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Fabricant de cuptoare de lut.

SCHÖN JÓZSEF, Lugos

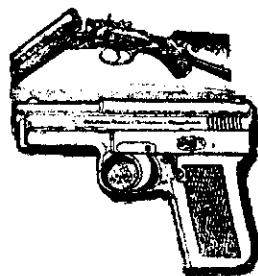
Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că pri-
mește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fert cu
prețuri convenabile și pe lângă servi-
ciu prompt și conștiințios.

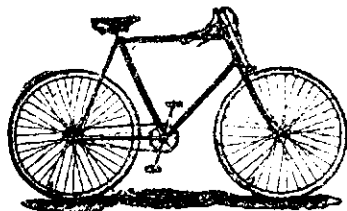
Comandele se execută imediat.

Cele mai bune fabricații de
PUȘTI de VÂNAT

puști flobert, revolvere și piștoale
Buldog, pecum și totfelul de gloanțe
și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de
MAȘINI DE CUSUT
pentru familii și industrie.

BICICLETE

să căpătă cu prețurile cele mai
ieftine și pe lângă plătiri con-
venabile în rate.

Mândria oricărei gospodine
este pâinea bună și fru-
moasă! în locul dospirii în-
delungate și frământării obo-
sitoare, este de recomandat
mașina „**IDEAL**“ pentru
dospirea și frământarea pâi-
nei, premiată în mai multe
rânduri, la expoziția de lucruri
casnice din Timișoara 1908 distins cu »Medalie de aur« și »Diplomă«.

Toate aceste se pot comanda dela

KALENDA JÁNOS

Nagyvárad, Piața Szent László-tér.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcasa ung. 20.349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de
institutele financiare (băncile) române din Transilvania
și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: Parteni Cosma, directorul executiv al „Albinei”,
și prezidentul „Solidarității.”

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului
și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile.
Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor,
— contra accidentelor și contra grindinei. —

Toate aceste asigurări »Banca generală de asigurare«
le face în condițiunile cele mai favorabile. — — —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească,
precum și la agenții și bărbaiii de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături
— pot fi primite oricând în serviciul societății. —

»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite,
în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste
afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul »Albina.«

Telefon 387.

Braun N. Antal

Arad, Boros Béni-tér 7. (casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu

văpseli și material pentru zidit

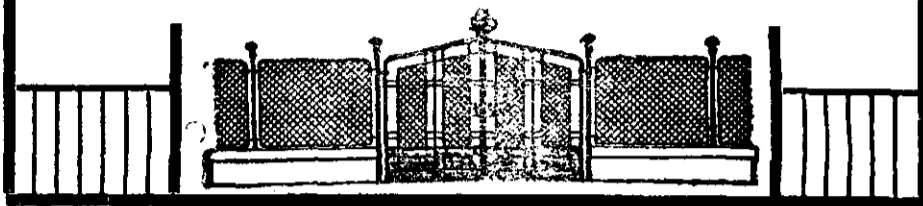
În atenția domnilor cari voiesc să zidească. Atrage atenția mai departe asupra *varului* de prima calitate, *cement*, *țiglă*, *țevi de beton*, *praf de piatră*, *împletituri de trestie*, *table de cement* pentru pavaj. — **Productele fabricii sale de ghips** din Baia de Criș le ține acum în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul on. public:

Cu stimă: **BRAUN N. ANTAL****Pásztori Sándor**, fabrică de împletituri, matrațe din sârmă și rolete de fier.

Brașov-Brassó, Strada Spitalului 32.

Grilaje și porți fabricație proprie, execuție simplă și frumoasă, matrațe din sârmă cu rame de fier ori lemn, paturi de închis cu matraj cu arcuri, cea mai bună calitate. Împletituri și grădele pentru mori și fabrici, pentru scopuri economice și de gospodărie. — Coșuri de sârmă, gratate, sârmă împletită, obloane, cotețe și alte lucrări de brânse, se execută pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

== Ceasornice, giuvaere, ==
 == gramafone, și plăci ==

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară, fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.

Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanție de 5 ani se fac ieftin.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

— Nenumărate scrisori de recunștință. —

Revizători se caută.

Mizera József,

măiestru zidar diplomat.

Biroul: Arad, Ilona-utca 34.

Primește totfelul de lucrări de brânse pentru edificii, precum și efectuarea de planuri și expres-nota sau preliminări de spese atât în localitate cât și în provincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

Aduc la cunoștința onoratului public, că

am preluat atelierul de dulgherie

alui **Paladics György** din strada **Árok nr. 7.** ținându-l mai departe sub conducerea mea. Anunț pe arhitecți și măestrii zidari, precum și on. public, că orice angajament și bani afară de mine, numai fratele meu **Paladics György** este îndreptățit a lua. — Totodată aduc la cunoștința zidarilor și proprietarilor de case, că țin permanent în depozit după orice măsură:

uși și ferestre gata.

Rog sprijinul onoratului public — cu stimă

Paladics János,

măsar și dulgher.

Arad, **Árok-utca nr. 7.**